Контрольный экземпляр

Кхоана—моттигерча Советашка хоржамаш

МАССАВА А КХАДЖ ТАССА ГIО!

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

Серлало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 20 ИЮНЬ, 1987 ШУ. ★ № 74 (7420). ★ Мах 3 кеп.

ДЕМОКРАТЕ ЦIЕЙ

Кхоана — социалистически демократе цIей, Советашка хоржамаш хула ди. Миллионаш гражданаш гIоргба хоржамий участкашка, цар кхаж тоссаргба халкъа толашагIболча къонгаштен мехкараштен тIехьа, коммунистий а парте боацарий а йохаргйоацача блока кандидаташта тIехьа.

Укх шера ший белгало йолаш да хоржамаш. Уж хул советски нах Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизара накъабаха кийчлуча, вай общества керда таронаш хьайийллача КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума, парте XXVII съезда а ЦК январски Пленума а решенеш кхоачашъяра уж оарцагIбаьннача хана. Кердадар майрра лехара, бакъйола выводаш яра, формализм а бюрократизм а дIаяккхара, гласность, критика, самокритика шерра йоаржаяра, къахьегамхой инициатива дегIайоалаяра, вай дIахьалхашкахьа ухилга сихдара, общества дерригача вахара перестройка яра эша хьалаш хьадир цар.

Долче, цу гIулакха эшаргба массане — болхлочуни ахархочуни, инженера а Iилмахочун а, доярка а мехкдаьттахочун а, цхьаккха юкъара ца воаккхаш — массане творчески къахьегам, йоккха организованности дисциплинен, хIара участке бизза низ тIабахийта беш бола болх. Из да парте планаш, съезда решенеш кхоачашъяра хиланза даргдоацар. Цох дика кхеташ ба моттигерча Советий депутаталла кандидаташ. Царех вай моллагIа хьанийцача, шаьра холу цунна наьха баркал тIехьа латтилга, балха тIа а общественни вахаре а цо новкъосташта масал телилга, перестройка еча цо хьинаре дакъа лоацилга. Балха тIа дисциплина йолаш, овсарле лакха йолаш къахьегаш, шоаш хьадер дика мара ца деш, ресурсех кхом беш пайда эцаш хьабоагIа депутаталла кандидаташ «Красный молот» завода шлифовальщица Хатуева Зура, Грозненски шурий комбината оператор Ермакова Ларися, Грозненски производственни швейни объединене швеяш Мельникова Светлана а Гиреева Мадина а, аьшкабетона конструкцей Грозненски завода начальник Чапанов Iаддал, дукха кхыбараш.

«Юкъарча вахара, кадрови политикана демократизаци яра болча керттерча лостамех цаI ба советски хоржамий система эргаяьккха тоаяр. ЛоархIаме да Советий депутатий кандидаташ увтта а беш, бувцачара формализма элементаш дIаяхар, дуккхача кандидатий хьакъехьа шийна хетар хьаала, хоржамий процессе, цун ерригача стадешка, эффективно дакъа лаца харжархочун йиш хургйола таро хилийтар», аьннад КПСС ЦК январски (1987 ш.) Пленума соцам тIа. Кхоана хулача хоржамий кхы цхьаькха белгало я депутаталла кандидаташ, коллективага хьтта хIама доацаш, хьалхагIа санна «треугольнико» а ца увттабеш, шин-кхаь кандидата цIи йоаккхаш наха шоаш увттабаь хилар. Долче, дикагIчарна юкъе а толашагIбараш ба кхоана вай кхаж тоссаргбараш.

Халкъа викалашта тIадулл вай пачхаьалкхен, боахама, социально-культурни дешаш къестадеча дакъа лоацилга, Советий решенеш кхоачашъелга, пачхаьалкхен органий, предприятей, учреждений, организацей балха тIахьожам лоаттабелга. Из деча хана царна даим дагалатта деза пачхаьалкхен хьашташ, хоржама округе бахача наьха запросаш теркалъе, харжархой наказаш кхоачашделга вIаштIехьдаккха деза.

Советски наьха традици а хинна дIаэттад моллагIа деза ди е цIей хьатIакхоачаш, хьабенача наькъага хьожилга. Хоза а хеташ белгалдоаккх вай: Советий Iаьдал котдаьннача укх 70 шера тамашийна хувцамаш хиннад Нохч-ГIалгIайчене. Эрсий халкъа, вай сийлахь-йоккхача Даьхен, кхыча халкъаша цIенача дег тIара дани новкъостал дарах вай республике йоккхий социальни, культурни, экономически эргалонаш хиннай. Цхьан хана низткъа мара каьхат язде а Iодеша а саг кора ца воагIаш хиннача нохчаштен гIалгIаштен юкъе хIанз ба боккхий Iилмахой, инженераш, лораш, яздархой, артисташ, хьехархой, кхыбола специалисташ. Мехка массе миIинге дIакхоач вайцига арахеца мехкдаьтта а химически а продукци, прибораш а оборудовани а, кхыйола хIамаш.

Доккхий хувцамаш хиннад юрта боахаме. Колхозийи совхозийи кхашка тахан болх беш я эзараш а эзараш а траткораш, машинаш, комбайнаш. Дуккхача боахамаш чIоагIа хьувкъаду ялат, хьажкIаш, свеклаш, сом, бьацадаараш, комсаш, люцерна. Толаме дегIаух хьайбай боахам.

Республика экономика дерригача доакъошка хьинаре къахьегаш, балха тIа доккхий толамаш доахаш ба халкъа депутаташ. СССР политически кIийле йола халкъа депутатий Советаш эггара дукхагIа нах юкъебола пачхаьалкхен Iаьдала органаш я. Йиззача коллективизма, шеррача гласноста, паргIатта, корта болаш дешаш къестадара хьалашка бу цар болх, дуккха гражданаш юкъе а увзаш. Вай автономии республика Советашка хоржаргва итт эзар совгIа депутат. БIаь эзарнел совгIа саг хургва общественни самодеятельноста тайп-тайпарча организацешка дакъа лоацаш. Цо хьахьокх, социализма хьалашка халкъа депутатий Советех бокъонца йола халкъа организаци хинилга. Общества а пачхаьалкхен а гIулакхашта доал дара эггара эффективнегIа йола форма я из.

Вай обществана демократизаци а перестройка а еча, гласноста шерра никъ хьабийллача хIанзарча хьалашка къаьстта лакхлу Советий лоархIами халкъа депутатий бехктокхами. Производства эффективность лакхъеча, Iилма-технически прогресс юкъейоалаеча, арахеца продукци дикагIа хулийтача, порядок а дисциплина а чIоагIъеча, социальни ниийсхо хулга Iалашдеча, социальни сфера дегIайоалаеча, наьха хьашташ кхоачашдеча, дерригача негативни гIулакхашца къовсам лоаттабеча дакъа лаца, кхычарна масал тела декхарийла ба уж. Кхоана вай хоржаргболча халкъа викалашта юкъе дукха ба депутаталла духхьашха хоржараш. Советий исполнительни комитеташа, балха опыт йолча депутаташа гIо де деза царех бокъонца бола перестройка охлой бара.

Берригаш а кхаж тасса гIо!

Художника Л. Тарасовой плакат.

Цифраши факташи

ГРОЗНЫЙ: ХОРЖАМАШКАРА ХОРЖАМАШКА

Моттигашкарча Советашка хоржамаш хинначул тIехьагIа дIададахача шин шера Грозне хьаяьй кхо миллиард сома маьха промышленни продукци. Алсамдаьннад мехкдаьтта аппаратура, мехкдаьттахиме продукташ, швейни хIамаш, электрографически аппаратош, производственни процессашта доал ду автоматически системаш, кхыйола оборудовани арахецилга.

НонагIо дегIаденад халкъа эша товараш хьаделга. Дерригаш а 697 миллион сома маьха даьд уж.

Бакъда, уж толамаш кхы а доккхагIа хургдар «Грознефтеоргсинтез» объединене, «Красный молот» завода, кога гIирс беча фабрика, гIишлониндустре предприятеша, кхычар бе боаггIача бесса болх баьбаларе.

* * *

Республика столица тоаяра чIоагIа йоакхо ю горисполкомо. Цу гIулакха оттаяь комплексни программа я.

Специализированни предприятеша санна, уж балхаш деча хьинаре дакъа лоац городе бахача наха. Цар субботникаши воскресникаши чакхдоах. 62,9 эзар квадратни метр хула асфальтобетонни наькъаш тоадаьд. Дуккхача улицашца бордюраш оттаяьй, къаьна яраш дIа а йоахаш. 2800 эзар га, 47700 розай кIотарг дIаегIай, кхыдола хIамаш даьд. Цхьабакъда, хIанзчул тIехьагIа де дезаш геттара дукха балхаш да. Города центральни дакъа реконструкци е еза. Фонтанаш хьаяра, центральни улицаш тоаяра бIарчча программа оттаяьй.

* * *

Унахцlено лораяра материально-технически база чIоагIъеннай. № 7 йолча поликлинике рентгено - физиотерапевтически корпус хьалъяьй. № 3 йолча городской больнице берий отделени хьайийллай.

Медучрежденешка дукхагIа нхаб опыт йола лораш, юкъера медицински персонал.

ХIанз дукхагIа йоакхо ю дарбан-профилактически учрежденей балха. Цига оттаяьй кердагIа йола аппаратура, холлашкеи палаташкеи — вай ханара мебель, салоIача наха оттаяьй телевизораш, спортивни площадкаш, книжкаш деша залаш хьайийллай.

Цхьабакъда, унахцIенон материально-технически база чIоагIъяра хIанзчул тIехьагIа де дезаш кхы а дукха хIама да. Городе бахача наха хьалхашка доккха декхар тIалатт соцкультбыта объекташ хьалъяра хьахьежаеча средстваех хIара шера пайда эцилга вIаштIехьа ца доаккхача Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управленена.

* * *

Моттигашкарча Советий керттерча декхарех цаI — баха нах фусамашца Iалашбелга. ДIадаха хоржамаш хинначул тIехьагIа хьалдаьд 216,2 эзар квадратни метр хула цIенош.

ДукхагIа терко яьй деша даха ха йоацача берий учрежденеш хьалъяра. 560 моттиг йола детсадаши яслеши болх бе йолаялийтай. 3136 дешархочоа лаьрхIа школаш хьалъяьй.

ХIаьта а цу даькъе ледаро болх бу горсовето ,хIана аьлча квартирашка хьежаш очереде латт 23 эзар саг. Цхьайолча школашка занятеш шин а кхаь а сменагIа ю.

* * *

Торговлеца гIулакх ца доагIа саг короргвац городе. Цудухьа городской Совето, цун исполкомо, депутаташа къаьстта йоакхо ю торговле болх тоабара. Масала, Маяковски цIерагIча городоке хьалъяьй торгови центр. Буровая яхача улица тIа хьайийллай маькх йохка тика.

Центральни колхозни рынкана реконструкци еш латт.

Цига тIа-тIа дукхагIа бохк соми бьацадаараши. Аьхки а гураьха а шоаттденошкеи кIиранденошкеи рынке ярмаркаш хул. Колхозашеи совхозашеи цига дохк шоаш хьалкхедаь бьацадаараш, сом. Масала, соахка городерча нахага 2371 тонн дехкар уж.

Центральни рынкана юххе болх бе йолаеннай «Терек» яхача мебельни объединене «Сакля» яха тика.

ДIадаха хоржамаш хинначул тIехьагIа Грозне хьалъяьй 3385 квадратни метр хула торгови предприятеш.

КХОАНЕН УЙЛА ЕШ

Москве 18 июне ший болх йистебаьккхача СССР архитекторий VIII съезда доакъошхоша йийцар творчески цех овлангара кердаяккхара программа. Зодчества гIулакхий критически лоархIам а баь, из дегIаухача дола кхоачамбоацараш чIоагIа новкъа хеташ дийцар съезда делегаташа. Белгалдаьхад архитектура идеологически социальни лоархIам, зодчей профессиональни говзал лакхъяра наькъаш.

Москван, цун центра архитектура столица зодчей балха тIа эггара чоалханерча проблемех цаI я, аьлар РСФСР СА Московски организаце правлене председатела И. Г. Бирюкова. ХIанз болх бу 2010 шерага кхаччалца йолча юкъагIа столица генеральни план оттаяра, центра детальни планировка керда проект оттаеш я. Садови кольцон доазонашка Москван исторически даькъах союзни юкъара лоархIам бола цаI дола градостроительни памятник де декхар оттадаьд.

Градостроительства закон оттаданза даргдоацаш хилара дийцар Ленинграда керттерча архитектора С. И. Соколова а кхыча ораторашa а. Ше даь къамаьл нах чубаха цIенош хьалдара ирача проблемашта хетадир Эстоне СА правлене председатела И. П. Рауда, Таджикистанеи Молдавеи СА правленей председателаша Р. Д. Каримовеи А. Г. Паладеи. Цар белгалдоахар типови проектироване ,моттигерча хьалийи традицейи дувцилге йоацаш лоархIам бара, моттигерча материалех пайда эцара структура овлангара хувцанза яргйоацилга. Квадратни метраш проекта увттаяь ца Iеш, нах бахара йола йизза хозне хьае а еза зодчеша.

Дуккхача къамаьлаш тIа чIоагIа уйла еш дийцар вай культура памятникий гIулакх. СССР СА правлене секретариата члена О. А. Швидковске зодчеш тIахьийхар уникальни исторически объекташ лораяра берригa низ тIабахийта.

Кагирхой творчески дегIаахара проблемех дийцар Казахстана къонача архитекторий совета председатела С. Н. Мартемьянова а кхычар а. Кагирхоша цкъаза теркалдац боккхагIча коллегаша ма боагIара шоаш хьаллоацаш хилар.

Критически кIезига дувцанзар делегаташа СССР Госстройхи шоай творчески союзахи. Из дийцар Киргизе СА правлене председатела П. И. Исаева, МНИИП Iилма отдела заведующе Л. И. Сентхалилова, Свердловски областа керттерча архитектора Г. В. Мазаева. СССР Госстроя хиннача реорганизаце хьайинзар доалдара цаI йола система, къаьстта из доагIа лохерча звеношта, аьлар цо. СССР СА архитектура актуальни проблемаш кхоачашъе могаргдола боккъонца йола ведомственни йоаца творчески организаци яь дIаоттаяра фу де деза дийцар РСФСР СА Московски отделене градостроительства хьакъехьарча комиссе председатела А. С. Косинске. СССР СА Устава кердача редакце проекта хьакъехьа предложени йоалайир цо, правлении цун хьалхара секретари харжара демократизаци йинза яргйоацаш хилара къаьстта теркам тIа а бохийташ. Предприятей проектированех дувцаш, НИИПИ директора заместитела белгалдаьккхар промышленни архитектура гуманни хила езалга. Завод машинашта еш мичай, эггара хьалхарча аргIана сага еш ма йий.

(ТАСС).

БУВЗАМ ТЕШАМЕ ХИЛИЙТА

КПСС областной комитете хилар бувзама средстваш шеръяран тоаяран йола целевой комплексни программа миштa кхоачашъю хьожаш совещани. Из программа лаьрхIа я пхе шера, цу тIа оттадаьд телефонни сеть шеръе, бахача нахага корреспонденци дикагIа дIакхачийта, радиотелевизионни трансляце керда устройстваш болх бе йолаялийта, хIаьта иштта отрасле социально-бытовой хьалаш тоаде а.

ГIулакхаш кхоачашдара хадданза тIахьожам лоаттабу партийни советски органаша. Цо йиш хулийтаргьяр бувзама керда объекташ хьалъяра, йолаш яраш эргаяьха тоаяра а цар болх дикагIа бара а гIишлонхой, монтажникий, эксплуатационний дикка низ оарцагIбаккха. Программа кхоачашъеш машиннаькъа тIарча доставочни почтамта дикка доккха дакъа эргадаьккха тоадаьд, республика районашка хьалъяьй 5 телевизионни ретранслятор, болх бе йолаеннай массехк автоматизированни телефонни станци.

Бакъда целевой программа кхоачамболаш чакхйоаккхаш я тахан ала йиш яц. Совещане къамаьлаш даьча КПСС обкома промышленно-транспортни отдела заведующе Ю. В. Кузнецова, бувзама производственно-технически управлене начальника А. З. Ханта, НГIАССР Госплана председатела А. А. Мальсагова, ЧИУС керттерча инженера И. М. Селезнева, Грозненски горисполкома председатела В. М. Шамардина, кхычар а дийцар хьалъе лаьрхIа дуккха йола объекташ хьалъелга бахьан а доацаш тIехьадоахаш хиларах, керттера дош — бувзам дикагIа тоабелга — кхоачаш АТС-21 ца деш дусаш хиларах. Йиллача хана болх бе йолаялийтаяц АТС-24, болх бе йолаялийтара ха тIехьаяьккхай, дукха дувц, бакъда кIезига хIама ду г. Грозне Олимпийски проезден «Ипподромный» микрорайонеи нах бахача цIеношка телефонаш яхнара, цхьайолча районашка бувзама узлаш хьалъяра.

Бувзама средстваш дегIайоалаяра целевой программа кхоачашъелга сихдара тIаерзаяь рекомендацеш оттайир совещане. Цун балха юкъе дакъа лоацаш хилар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь Е. В. Тумсоев.

ЦаI дола политди

«Корта бохабу малараш мелилгеи алкоголизми дIаяккхар вай общества нравственни атмосфера цIенъяра эггара лоархIаме дар да» — цу темана хетадаь дар самардийнахьа. республике дIадихьа цаI дола политди. Промышленни предприятей, гIишлон, колхозийи совхозийи къахьегача коллективашка къамаьлаш деш хилар КПСС обкома докладчикаш — бехктокхаме бола партийни, советски, профсоюзни комсомольски болхлой, министерствайи ведомствайи кулгалхой, хIаьта иштта парте городской районни комитетий докладчикаш.

Корта бохабу малараш мелга чIоагIдаь дIадаккхарах, корта бохабу малар мелга хиланза даргдоаца а дIадоаккхалургдоаца а хIама да яха уйлаш йохаярах парте лерхI вай общество эргаяьккха тоаяра хиланза даргдоаца хIама да. Ши шу хьалха тIанийцаяр йоагIаш йола решенеш. Цу хана чухь холуш кIезигагIа мийлар спиртни малараш, кIезигагIа хьа а дир.

Бакъда, политдийнахьа белгалдоаккхар, алкогола духьаларча къовсама шерра фронт вIашагIтоха, цу проблемашта еррига партийни общественни организацеш тIаерзае хIанзарчоа карагIа ца далар. Дукха ха йоаццаш цу хьакъехьа КПСС ЦК-ас тIанийцача соцамо декхарийла ву вахаре корта бохабу малар юкъедоаца хьисап чIоагIдара тIехьара болх овлангара тоабе. Къаьстта лоархIаме да кагирхой алкогольни маларашта духьала бахар. ХIара къахьегача коллективе хьахилийта еза корта бохабу малараш мелга ловргдоаца атмосфера, вахаре дукхагIа чIоагIъе еза алкоголь йоаца традицеш.

КХОАЧАШЪЯЬЙ АХ ШЕРА ПЛАН!

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузаш шийтталагIча пятилетка хьалхарча шин шера план кхоачашъяра ше тIанийца доккхий декхараш толамца кхоачаш а деш, республикерча буровой организацешта юкъе яьржача яхье хадданза хьалха латташ хьайоагIа Горячеводски бурув тохара балхий управлене коллектив. Бурув тохара ах шера план кхоачашъярах рапорт деннад цо 8 июне. ТкъестлагIча июнага кхачалехьа ялх бетта заданел совгIа цо техад 1776 метр бурув. Ер бутт бовлехьа шоллагIча ах шера чотагIа цаIи ахи эзар мерт бурув тоха лерхIаш ба буровикаш. Пачхьалкхен планагIа дIабахача пхе бетта цар йисте а яьккха, мехкдаьттахошка дIаяла эзаш яр цхьа скважина, хIаьта цу юкъа цар дIаеннай мехкдаьтта дала йолаенна йиъ скважина.

Бурув тохарга дIабода мах лохбарах, химически реагенташ, утяжелитель, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярах, бурувдеттача остех бизза пайда ийбарах пачхаьалкхенна пайда бара задани 135,3 процент кхоачашъяьй УБР коллективо. ПланагIа лаьрхIачул совгIа укх шера 166 эзар сом пайда баьб цо. Къахьегама овсарле лакхъяра план 67 процент тIехкхоачашъяьй цо, заданел совгIа мел теха бурув а цун чотагIа техад. Бетта юкъера лаьрхIача хIара станокаца бурув тохара коммерчески сухала задани 121,9 процент кхоачашъяьй бурувдеттараша.

Сийлахь-боккхача Октябра юбилея сийна къахьегама вахте эттарашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай буровой начальник Коньков Владимир Андреевич керте латтача бригада коллективо. ХIанзлехьа тIехкхоачашъяьй цо бурув тохара пятилетка хьалхарча шин шера задани.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Яхьа дневник

ЛаьрхIар кхоачашду

Укх юбилейни шера госприемкагIа болх бе йолаеннача вай республикерча кхаь предприятех бIубенна къа а хьегаш, хIара бетта пачхаьалкхен плани тIанийца доккхий социалистически декхараши тIехкхоачашдеш хьайоагIарех я СССР 60 шу дизара цIерагIча «Оргтехника» яхача производственни объединене коллектив. Госприемка юкъейоалайича денз цо ара мел хецаш йола продукци дикен тIехдикен я. ДIабахача пхе бетта планагIа арахеца езаш яр ши миллиони 303 эзар сома маьха лакхерча категорех йола продукци. ХIаьта арахийцар ши миллиони 362 эзар сом мах болаш я.

Ер шу доладелча денз пачхаьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа цар маьхалъяьккхай 270 эзар сом мах бола тайп - тайпара продукци, арахийцай 109 эзар сом мах бола товарни продукци. Дикка тIехкхоачашъяьй нормативно - цIена продукция арахецара пхе бетта задани а. Шоай потребителашта продукцена поставкаш яра долча договорни декхарех а толамца лоархIабаьб уж. Къахьегама овсарле лакхъяра пхе бетта задани 9.2 процент тIехкхоачашъяьй объединене коллективо. Планал совгIа арахийца еррига продукци духхьал из лакхъяра чотагIа я. Ше дIабахача пхе бетта даьха толамаш кхы тIа тоадеш къахьег цо укх июнь бетта а.

Уж производственни толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш, къаьстта дика болх барца белгалъяьннай Удников Николай Николаевич керте латтача цхьоалагIча цехеи Москалев Виктор Анатольевича кулгалдеча пхелагIча цехеи коллективаш. Цар эггара хьалха рапорт делар пхе бетта план кхоачашъярах.

Деша дай бац

Укх юбилейни шера ше тIанийцача декхарий цхьаккха пункт кхоачаш ца еш я «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене коллектив. Продукци маьхалъяккхара план кхоачаш а ца еш, цо ца йохкаш йисай 1,8 миллион сома маьха тайп-тайпара продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра пхе бетта план кхоачаш ца ярал совгIа, соахка укх хана хиннaчул а лохагIа я. Договорни декхарех потребителашта дIа ца йохьийташ йисай миллионаш сомий маьха мехкдаьттахимически продукци. Хадданза укх шера из тIехьаюсаш хьайоагIаш хилара керттера бахьан да цунна чуйоагIача предприятеех дукхагIъчар шоай производственни мощностех бизза пайда ца ийбелга, материально-технически Iалашо во йолга.

КАНДИДАТЕХ ДОЛА ДУВЦАРАШ

Иштта я цун оамал

Джамалдий Махьмадацара духхьашхара са вIашагIкхетар хилар бурув тохара балхий управлене БПО слесарно-ремонтни цехе. Цхьа хIама дувцаш латтар из шийна го бахча № 20 йолча подшефни юкъерча школа дешархошта. ТIехьагIа гучадаьлар бурув деттача установка пневмосистема кранаш тоаяра принципаш цо царна ювцаш хиннилга. Сатийнна дувцар цо берашта, уж дIакхийттабий-теш, яхаш хIаранена бIара а хьежаш. Цул тIехьагIа практике из мишта де деза дIагойтар. Янченко Сергей, Межидов Леча, Хрущев Володя, Якубов Анзор, кхыбараш цу сахьате болабелар рамаш вIашагIъяхеи вIашагIнохкеи. Шоашта хьийхар цар дика кхетадаьлга гуш дар.

Вела а къежаш, Джамалдий Махьмада йоах: — Дукха хIама довзаш, хьаде ховш ба са зIамига нах, де дезар фуд дIаала мара дезац царга...

Даьсса дешаш дацар уж. Бурув тохара оборудовани тоаяра дукхагIйола операцеш шоаш йора бераша. Шоай хьехамчагахьа фийла бIарг локхар: нагахьа санна из велалой — дерригa де доагIача тайпара деш латт.

— Джамалдий Махьмада дукха хIамаш Iомадаьд тхона, — яхаш дувц Якубов Анзора. — Цо кулгал а деш тоаьяй оаха ротора привод, компрессораш, вIашагIъехкай диъ хир даьккха йола кранаш, хийцай сменни клапанаш, дукха кхыйола операцеш яьй. Слесарни тIулакхах йола знанеш яларал совгIа, бокхха пайда лу тхона хIара чакхъяьккхача заняте, хIана аьлча айхха бувзам лоаттабу оаха дикача, безамеча сагаца, бокъонца волча болхлочунца, хьинар долча говзанчаца. КIеззига мукъагIа тхона карагIдаьнна дикадар зув цо, къоабалду, цудухьа тхоаех бIубол тха, сакъердаме хет тхона цунца дувца, из волча укхаза хьаaха...

ХIаьта фуд-те Малгобекски УБР чуйоагIача БПО слесара М. Дзейтова къахьегаме керттердар? Цунца, балха тIара цун новкъосташца дагайоалаш къамаьл деш кхетадир аз: керттердар вахаре ше дIалоацача моттига лоархIам цо кIоаргга кхетабеш хилар да. Оалаш да: тайп-тайпара да ший гIулакх каралацара хIара сага наькъаш. Цхьанне зIамига волча хана денз сатувс цунга, шоллагIчоа ший професси кораю балха веча, белггалара болх безалу кхоалагIбарашта выпускной экзаменаш дIалу ха гаргакхьачача. Нийслу хIама бе-башха ца хетар е ца хар бахьан долаш цхьа моллагIа болх каралоацаш йола моттигаш а. ХIаьта Джамалдий Махьмада ший професси — болхло — кхета а деш хержай. Цо лаьрхIачун керттера маIан дар шийна дагалаьттар, декхар, дезденнар хьаллацар, наха а общестана а хьалхара ший бехктокхам бизза кхетабар. Цудухьа ираз долаш саг лоархI цо шийх.

ЦIаккха а сатем яхар фуд хайнадац низ болаш шонкаш яьнна долча цун кулгашта. Ткъаьх шу совгIа ха я бурув тохара балхий управлене цо болх бу. ДIаволалуча хана бурув деттачун гIонча хиннав, цул тIехьагIа дуккхача шерашка — бурувдеттар. ХIаьта пхи шу хьалха могашал талхар бахьан долаш бурув деттача хозача установкацара дIакъаста вийзар цун, бакъда, ший дего къоабалдеш дола гIулакх лахара дукха уйла е езанзар. Буровой оборудованена «дарба» де ваха лаьрхIар. ХIанз пхелагIча разряда слесарь ва Махьмад, шийл дикагIа хила йиш йоаца специалист а ва. Хозача деша оалаш дац цунца цхьана дуккхача хана къахьегаш волча тIемен къахьегамен ветерана, цун эггара дикагIволча новкъоста а хьехамчас а Черепков Иван Архиповича аьнна дешаш: «Шийна тIалаттар кхетабаь ца Iеш, коллективана хьалхара бехктокхам а геттара лакха бола саг ва из. Коммунист хила ма воагIара...».

Хетаргахьа, из хила а мег Джамалдий Махьмада ший бехктокхамах, вахара хьинареча цун позицех дувцаш долча деша кIоаргга маIан. Цун хьинаре къахьегам белгалбоаккхаш М. Дзейтовна еннай Къахьегама ЦIеча Байракха орден, «За трудовую доблесть», В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаяь йола «За доблестный труд», «Къахьегама ветеран» яха медалаш, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота.

Дзейтов Махьмадах дола дувцар дизза хургдацар цун общественни гIулакхех массехк дош ца аьлча. Бурув тохара балхий управлене парткома член, цеха профгрупорг, мехкдаьттеи газовни промышленноста болхлой профсоюза обкома член ва из.

Цхьабакъда, белггала ала деза цо кхоачашдеча депутатски декхараша цун вахаре лоархIаме моттиг дIалоацаш хиларах. Хоза а хеташ дувц цо нахаца, довза гIерт цар хьашташ, ловраш, йовза гIерт цар вахара проблемаш. ХIаьта уж дерригa дешаш къоастадара, шийна могаш дола гIо наха дарa хьинар кходац. Формализм лелаеча, хIама бе-башха ца хеташ болх беча нахаца лира къовсам лоаттабу, гучадаьха кхоачамбоацараш цIендаь дIадаххалца сатец. Иштта я-кх цун оамал, наха хинна хатар — цунна дола хатар, наьха дика — цун дегагIоале. Хьаьнаьхка бер детсадеясле дIатардар, моллагIча цхьан улица тIа лостам бар, тика тIа торговле правилаш телхаяьлга дIадаккхар, иштта дукха кхыдар — уж да халкъа депутата М. Дзейтова хьинарца кхоачашдаь дола, доккхий деце а, наха Iаьлмате лоархIаме хета гIулакхаш. Цудухьа дукха веза из наха, сий лу цун. Из вовзаш мел волчо, цунца гIулакх мел доагIачо лоархI. Цун маIан, сога хаьттача, хIама бе-башха ца хета саг из хиларах латт. Духхьал из бахьан долаш цIаькха а тешам беннаб М. Дзейтовх цунца цхьана къахьегаш болча новкъостий, Малгобекски городской Совета депутаталла кандидат харжа из отта а веш.

З. СОЛТУКИЕВА.

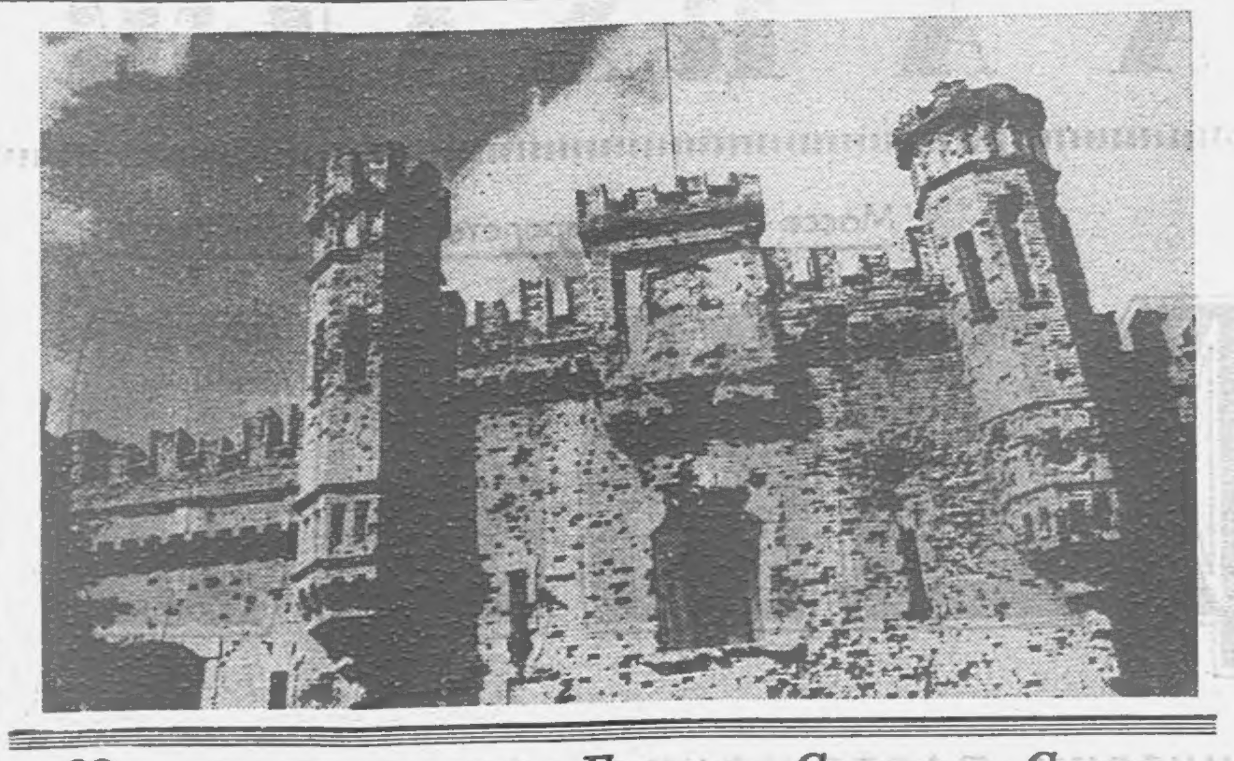

22 июнь—фашистски Германе Советски Союза духьала къиза тIом болабаь Ди

БЕЛОРУССКИ ССР. Брестски крепость. Из лораярий денала укхаза зерате ух вай Даьхен ерригача мийингашкара, дукххача мехкашкара нах. 1941 шера июне — июле эггара хьалха Брестски крепоста гарнизона никъ бийххаб чухьийлхача гитлеровцашта, иштта тIеххьара патрон кхоачаяллалца, тIеххьара салте вожалца духьала лаьттай из. Цу хана денз шовзткъе ялх шу даьннад, бакъда наха из дицлац. «Крепость-турпал» яха сийлен цIи еннача крепосте ца хаддаш дукха нах ух.

СУРТАШ ТIА: йохаьяча крепоста юхе. Лохерчун тIа — Брестски крепость лораяь Новокузнецкера Семенюк Родион Ксенофонтович — тIема хьалхарча деношка цо 393-ча къаьсттача зенитни артдивизиона байракх кIалхараяьккхай. ХIаьта цунна из йохаьяча крепостера ше дIайиллачара 1956 шера хьакорайир; москвичка Шишмарева Анна Александровна — тIема шерашка, СССР НКВД къаьстта лоархIам болча эскара бIухо хиннай; Капшук Виктор Дмитриевич — бIухо-интернационалист, хIанз К. Е. Ворошилова цIерагIча Лакхерча тIема-политически пограничии училища курсант.

Холмски оала, крепоста керттера коа наIараш. Цар шоашта тIанйцар моастагIчун хьалхара тохар. ХIанз а цар бойнацашка моастагIчун пхорчий, снарядий белгалонаш я.

Э. КОБЯКА сурташ. ТАСС фотохроника.

БАРСУКЕРА ТКАЧИХАШ

Москва—Баку яхача боккхача наькъа тIа гIолла дIахьа тIехвоаллчун бIарг тIа ца озаш Iац Наьсаречa БурокIала эгтара хозагIа йола моттиг дIа а лаьца, лакхача гув тIа улла промышленни предприяти. Ткацки цех я из.

Укх тIеххьарча хана дIадехаш ма хиллара шин сменагIа къахьегаш ба цеха болхлой. Из цар даьд производственни мощностех бизза пайда ийбара, арахеца продукци тIа-тIа дукхагIа хилийтара.

Гаьнна дIахазнийтай цехо цу юрта цIи, бувзам баьб дуккхача моттигашца. Вай республика а доазол дехьа а дукха адресаш да БурокIаларча ткачихаша хьаю изделеш дIа-хьа ухийташ. Дезаденнад потребителашта укхаза хьадеш дола меттаашта а креслашта а тIатувса тайп-тайпара бос болча боамбе таьх даь накидкаш, полиэтиленови таьх даь цхаралаш, тIормеш, кхыйола цIагIа эша изделеш.

ХIаьта хьабеча балха, денна дош кхоачашдара республика моттигерча промышленноста министерства объединенена чуйоагIача цехашта юкъе хьалхара моттиг цу цехага я. ДIа-хьа тела ЦIе байракх а цунга я (хьалхарча квартала балха итогех еннай из). Хаьдда ховш да укх хьалхарча ах шера итогех а из укхаза юсаргйолга, хIана аьлча цхьа-ши кIира да мехкараша шоллагIча ах шера чотагIа къахьега.

Производство хIара шера шерлуш йоагIа. Юххьанца цех хьайийллача хана бетта 680 квадратни метр мара арахецалацар уж вай дийца накидкаш. ХIанз из цифра 1700-нел тIехлелх. Цу хана цхарал (лесках баь цхарал) бетта низткъа 8—10 эзар квадратни метрага мара дIакхачацар. ХIанз из арахец 15—17 эзар квадратни метр.

Иштта дегIаух мехкарий балха опыт, кулг-говзал а. Укх тIеххьарча шерашка «рекламаци» яха дош наггахьа мара хазац укхаза, хьалхагIа дукха хулар бехкаш.

ДегIаух коллектива дукхал а. Массехк шу хьалха 50—60 кхалсаг мара яцар укхаза къахьегаш, моттигаш тоьацар. ХIанз 157 кхалса я уж. ХIаьта ше мел яр БурокIалара а я. Кхычахьа санна машинаш, автобусаш хехка езац кхыча юрташкара уж хьатIакхувлаш.

— Цеха начальника Даскиев Мурада дувц:

— Ер мара промышленни предприяти яц укх юрта. — Балха отта безам болаш дукха кхалнах ба. Цудухьа фуннагIа даь а балха моттигаш дукхагIа хургйола хIама де гIерт тхо. Уйла еш да тхо кхоалагIча смене болх бергболаш гIулакх вIаштIехьдаккхара а.

— Поставщикашцара гIулакх мишта лел шун? — аьнна хьаттача начальника аьлар:

— Таьш тхона лоаттадераш Чебоксарера, Черниговера, кхычахьара предприятеш я. ЦIаккха а цар бехкагIа болх сеца бац тха. Оаха хадданза бувзам-хьоашал а леладу царца.

Иштта интернациональни наькъаш дIа-хьа дехк БурокIалес вай мехка йоккхача городашца.

Вешта, укхазара коллектив ше а я интернациональни: цехе къахьегаш ба гIалгIай, эрсий, гуржий, эрмалой.

— Дукха ха я аз укх цехе болх бу, со укх юрта ваха,— аьлар басараш деча мастера Карапетян Николая. — Езаеннай сона яр моттиг. Безабеннаб нах. Цудухьа дIаваха лац, кхычахьа болх бе ваха а шортта моттигаш йоллаше а.

Иштта йоах укхаза къахьегаш болча арахьара хьатIабаьхкачар а.

...Ший тайпара «йиш» я ткацкий станокий: йижа, дега салоIам беш я цар ритм. Сиха уд ахкараш тIа гIолла диткъа таьш, кадай кхест таьвордингаш. Бакъда, бIаргга низткъа мара хоа ца луш диткъа дале а, мехкарий бIаргех тиллац хаьда тай. Леска дар-м вIалла хада а хадац. ХалагIа да боамбе тай. Цудухьа эггара хьалха цу цехе болх бе ена керда йоI ше Iомаеча хана, цу таьна теркам тIабохийт технолога Мальсагова Iайшета, Iайшет из цех хьайийллача денз цахаддаш цу чу къахьегаш хьабоагIарех я. Йоккха я цун балха опыт.

— Цул совгIа, хьинар долаш, юкъарча вахарца хьаштдолаш, наьха барт-цхьоагIо чIоагIъе ховш я Iайшет, — аьлар цеха мастера Касиев Ахьмада. — Продукце дикалга из мишта хьож, тIахьожам цо мишта лоаттабу-м, дувца а дезац.

Дика дешаш да уж. ДоагIаш аьнна дешаш а да, Iайшет цу тайпарча, перестройкана чIоагIа эшача нахах я.

Дукха ба цехе цу дешашца хоастабе мегаргбола болхлой. Мастер-наладчик Студенко Алексей хьоахавича — сатийна, безаме, лакха профессиональни говзал йола, эхь-эздел дола болхло духьала отт. Коллективе диканца дIахезай ткачихай Эстоева Тамаре, Дзортова ВахIидата, бракерщицай Эгнева Аьсета, дукхха кхычар цIераш.

Иштта накъаболх Октябра юбилейна БурокIалара ткачихаш.

М. КАРАЕВ.

Наьха тешам беннаб цунах

ХьалхагIа ше цхьаь ухар ферме Хакимова Заман. Iуйрийна шорттига, йоI сомаялар кхераш, цунна тIера юврагIа тоа а бий, арайоалар цIагIара. Хаоттама хьалаш мичча бесса дале а, болар сихдора ший групперча доаханна тIакхача гIерташ. Школерча занятееx ше мукъайолча хана нанна гIо де ухар Луиза, хIаьта ахкан каникулаш йолча хана Iурра денз сарралца цунца хулар. Ферме де гIулакхаш ше лохар йиIига — ведараш цIенйора, доахан цIендеш йола пахашкаш юттар, дIайха хий цаьхьар. Лоацца аьлча, наьна дика гIонча яр из, чIоаггIа дезаденнар цунна доахан а. Цудухьа, школе дийша яьлча «хьай безам бале дIахо деша, беце — балха отта», аьнна нанас даьча къамаьла дукха уйла а ца еш, болх хержар цо «Гикаловское» яхача производственни объединене керттерча боахама шурий-товарни ферме доярка хилар цох. Нийсса бархI шу хьалха хинна хIама да из.

Наьнаца цхьана йолча хана дукха хала хетацар Луизайна ший болх, бакъда ше цхьаь къахьега йолаелча кхетадир цо из мел хала, мел дукха низ, хьинар эшаш ба. Дуккхаза а цIанхай из дог деха а йолаш — лоархIаьяцар шура яккхара ден нормах. ХIамана пайдана яц, мекъа я, балха тIера яц, аьнна нешаша шийх алар кхераш сагото йора, болх дикагIа бара гIо дергдола наькъаш лехар. Цох а ший беркат хьахилар. Ха дIа ме йода тIа-тIа хьаIовра балха опыт, лакхлора говзал, дикагIа а кадайгIа а доахан детта Iомалора. ХIанз кхыча тайпара да гIулакх. Цун хьинар, балха говзал, цунцара безам теркалбаьб гонахьарча новкъосташа. Ферме бокъонца йола да ше йолга кхетаду къонача доияркас. Цкъарчоа доккхал де йиш йолаш дацар цун толамаш, бакъда ха дIаахарца тIа-тIа гаргагIертай из хьалхалаттача доярокашта, царех хьалхаяла а аьттув баьннаб. Кхаь шера вIаштта ферма доярокашта юкъе хьалхле дIа ца хецаш хьайоагIа из. ЦхьайттalагIча пятилетке цо даьхача толамий мах беш цунна еннай «За трудовую доблесть» яха медаль.

Эггара бокххагIа толам баьккхар къонача дояркас дIададахача шера. Ше кхоабача 24 Iаттах юкъера лаьрхIача хIаранегара 4213 килограмм шура яьккхай Луизас. Шера планал 1013 килограмм дукхагIа я из. Цу тайпара хьокхам гойта аьттув баьннабац фермерча цхьаь цхьан доярка. «ЦIе косынка» яхача республикански конкурсе а кхоалагIа моттиг яьккхай хьинар долча йоIо.

Къахьегаме толамаш дахарца цхьана айлу Луизай сий а. Шоай звеньевойла хержай из нешаша. Цун звенонна чубоагIача доярокашта юкъе я цун нана Заман, нешаш Зайтаева Асмарт, Магомадова ПаьтIамат. Лакха говзал йолаш кулгалду цо царна, эшачоа гIо ду, гIулакх доагIача тайпара кхоачашдара шийгара къаьгга масал лу. Шоашка моллагIа хало кхаьчача из йолча ух цун нешаш, хов царна шоай хьаштех цо йоакхо ергйолга. Комсомолка Хакимова Луиза керте латта звено МТФ дикагIчарех лоархIаш я. Дисциплина лакха йолаш, шоай гIулакхах дог лазаш, цIенала тIехьа къовсам лоаттабеш, юхе хIама ца юташ доахан дизза детташ хиларца белгалъяьннай из зIамига, барттайна коллектив.

Ше хьожача хIара Iаттагара дийнахьеи буси 12—13 килограмм шура йоакх Луизас. Цул тIехьа ца биса гIерташ къахьег цун звенорча мехкараша а. Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара сийленца накъабахар духьа доккхий социалистически декхараш тIанийцар цун звенорча дояркаша. Цар дош деннад пятилетка хьалхарча шин шера план 7-ча ноябре кхоачашъе.

Дика къахьегар бахьан долаш Луизай сий ду поселке бахача наха а. Массехказзa хержай из юрта Совета депутаталла. Укхаза а ше дикагIча оагIорахьа дIайовзийтай къонача доярокас. Дешаца а гIулакхаца а шийна тIехьабоах цо кагирхой, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара. Цудухьа укх шера а доккха тешал даьд комсомолкана Хакимова Луизана. «Гикаловское» яхача производственни объединене керттерча боахама шурий-товарни ферма хьайбаш леладераша хоржамашта хьалхара шоаш яьча собране массане хьал а лоацаш, могайир из № 79 йолча хоржамий округе гIолла Грозненски районни а юрта а Советий депутаталла кандидат оттаяра. Из дег тIара къоабалдеш ба Н. Гикало цIерагIча поселке бахаш мел бола нах, хIана аьлча царна геттара дика йовз къахьегам дукха безаш, хьинар долаш, общественни вахаре дизза дакъа лоацаш йола шоай къона юртахо.

С-М. ЯСУЕВ.

БОЛХЛОЙ ЙОАКХО Е

Къаьстта чIоагIа уйла тIаяхийта йийшар аз пачхахьалкхен предприяте (объединене) Закона проект. Къаьстта са теркам тIаэзар кулгалдара методаш ювцача моттиго. Болхлоша шоаш харжа йиш йола кулгалхой хиларо вIаштIехьдоалийтаргда кулгалдара кадраш дикагIа хьахержа а уж дIанийсъе а, балхах хьахулачун тIехьара цар бехктокхам айбе. Цул совгIа, Закона проекта тIа делерхIаш да предприяти дуккхача хана денз тIехьаюсаш яле, ахча дIатекха низ боацаш яле, цун продукци дика дIайодаш еце из дIайоаккхилга.

ДIабахача пхе бетта Гудермесски медицински инструментий заводерча В. Кобелев, А. Арцуев, К. Махцаев, Х. Гириев керте латтача хозрасчетни бригадашка чIоагIа во хьал эттар.

Из хилинзар цар бехкагIа. Материально-технически Iалашо елга во лел укхаза цхьайолча хана. Нагахьа санна, металл а заготовкаш а йоацаш йисача, мел чIоагIа бригадаш болх бе гIерташ хуле а, хIама хургдац царчох. Цудухьа ший ханнахьеи де доагIашиг даь хIама да «пачхахьалкхен предприятех (объединене) долча Закона проекта тIа белгалдаьккха материально-технически Iалашо яра йолча органий предприяте заказаш дизза кхоачашдара даькъера экономически бехктокхам айбелга.

Предприяте кадрех йолча статья тIарча цхьан пункта тIа яздаьд. хIара болхлочо ший балха моттигах доккхал а деш, цо из лораергйолаш гIулакх де деза, аьнна. Тхо долча кхыча бесса нийслу из гIулакх. Цхьа бахьан а нийсденна болхлочуни кулгалхочуни барт ийгIача, массане а дика лоархIаш, хьинаре къахьегаш вола болхло кхыча участке е цехе дIаводa. Из балха чIоагIа Iаткъ. Масала, пхийтта шу да инструментальни цехе слесарь Музаев Бауди къахьегаш вола, хIанз из болх беш ва кузнечно-прессови цехе. Инструментальни цеха начальникаца ший гIар хилча цигара дIавахар В. А. Пак а. ХIана дагадехар, хьал хIана гIоттадир из дош? Цхьа бахьан доацаш дацар из. Музаев Бауде комплексни бригада кийчйора штангаш, ший балхах тIехдика кхеташ волча цо кийчъеш хинна уж цхьаккха даккха гIалат доацаш хулар. ХIаьта хIанз инструментальни цехера хьа мел йоагIа штампаш дика яц, цар лац шоашта тIалатта низ. Кхыметтел шоашта болх бара йилла йола ах ха а ялалехьа уж йохаш моттигаш нийслу. Цудухьа хирургически чIовгаш а дика хилац. Са предложени я: **производственни хьаштий терко а еш коллективе нийслу лакхе дийцараш санна дола гIулакхаш къахьегама коллектива совето къестадолда, аьнна.**

Тха завода слесарно-механически цехерча В. Кобелев, К. Махцаев, А. Арцуев, Х. Гириев керте латтача хозрасчетни бригадашкара укх тIеххьарча биъ бетта балхара дIаваьккхав кхойтта саг. Из гIулакх нийсденнад металл тедаш йола инструменташ болхлошта кхоачамболлаш ца хиларах, хан-ханнахьа станокашта ремонт ца ярах. Уж бахьанаш нийсдаларах цига къахьегача наьха болх юкъагIбоахаш моттигаш нийслора. Заводера станокаш ткъаь шера болх беш я. Уж кердачарца хувца еза, Iилма-технически прогресс е еза ха хьатIаэттай. Цу гIулакхага сихха хьажа а оарцагIбала а декхарийла ба предприяте кулгалхой, партийни профсоюзни организацеш. Лоацца аьлча, цар де дезар да болхлой къахьегам боагIача тайпара вIаштIехьбаккхар, нах балхара дIабуврглоаца гIулакх дар.

Сона хетаргахьа, пачхахьалкхен предприятех долча Закона проекта тIа белгалдаккха деза: **предприятеша яьча заявкашка хьежжа металл, заготовкаш, инструменташ, оборудовани, кхыйола материалаш лоаттаелга министерстваштеи ведомстваштеи тIадуллалда, цар керттера декхар а лаьрхIа.**

Н. БОРИСОВ,
тха штате воаца корр.

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ДУКХА ДА

Болх бе арабовлача водителашта медицински тешал мишта ду хьожаш технологически транспорта Малгобекски управлене хилар тхо укх деношка. Цига тхона гучадаьлар МУТТ коллектива балха тIа нийслуш дола кхы тайпа кхоачамбоацараш а. Уж теркал ца дича доалаш дац гIулакх.

Iуйрийна ворхI сахьат дала ткъо минут йисача хана кхаьчар тхо управлене. Ший балха моттиге йоацаш яр медсестра Хасанова Рукият Курбановна. Диспетчерске ягIаш корайир тхона из. Хьай метте хIана ягIац хьо, аьнна оаха даьча хаттара кIалда ела а къежа, укхаза кIезиг-дукха йIайхагIа йоландаь чуенаяр со-м, аьлар цо.

Р. Хасановай балха ди дIадолалу Iуйрийна пхи сахьат даьлча. Цун истола тIа уллаш гу тхона путевой листий пачка. 80 яр уж оаха дIалаьрхIача. Управлене дежурни механика М. П. Бикетова Iуйрийна диъ сахьат а далалехьа кулг яздаьд царна.

ХIаьта йолаш ма йий водителаш лине тIа арабовлара оттаяь йовзаш йола порядок: диспетчерске а баха хьаэца еза цар шоай путевкаш, цул тIехьагIа медицински тешал де деза, малара дагахьа ва е вац хьожаш. ТIаккха автомашина технически хьалага хьож дежурни механик. Из дерригa даь даьннaчул тIехьагIа мара территоре тIара аравала бокъо лац водитела.

ДоаггIача тайпара из деш дац. Укхаза болх беча наха дувцачох, машинага сайрийна хьож механик, путевой листа тIа кулг а язду. Иштта дикагIа да, яхаш белгалдоах цар.

Цох шек долаш тахка лаьрхIар оаха лине тIа арайовла кийчъеннача цхьайолча машинай технически хьал.

Предприяте коанаIарех автомашина арайоалача хана цун технически хьалага практически хьожаш вац дежурни механик. Сенна ю цо шийна хало? Путевой листаш кулг яздаь ма дий. Хьаэцаргья вай, масала, Медов Хьасан водитель вола 63-00 ЧИТ яха пачхахьалкхен номер тIалатта ЗИЛ-131 машина. Цун спидометро хьахьокх — 1084 километр никъ баьлга, хIаьта путевой листа тIа латтар 1072 километр мара яц. Маца, мича ваха баьб цо 12 километр никъ. Пачхахьалкхен номер 22-00 йолча ГАЗ-52 машина (водитель Дзейтов Мухтар) спидометро хьахьокхар 84054 километр, хIаьта путевой листа тIа латтар 8 километр дукхагIа я. Номер 22-36 йолча ГАЗ-52 машина (водитель Мужухоев Сайд-Селим) спидометра тIа йоацаш яр пломбаш. Счетчико хьахьокхаш дар шийна эшшача тайпара дIаоттаде аьттув лу цо водитела. Цу тайпара дефекташ йолаш яр Энгиноев Идриса, Давлетмурзиев Iалаудина, Вельхиев Iаддрахьмана лехкаш хинна машинаш а. ТIеххьарчун машина счетчико хьахьокхаш хинна никъ путевой листаца нийсбича 16 километр дукхагIа бар.

Болх бе арайовлара кийчъяьча ерригача машинашка хьажа ца эшаш гуш дар дежурни механика ший декхараш талмастта кхоачашдеш хилар.

ХIаьта хIанз цIаькха а аргда вай массехк дош медсестрас беча балхах. Р. Хасановас белгал ма даккхара, шу доладелча денз массехкazza моттигаш нийсъеннай малара дагахьа хинна цхьабола водителаш рейсе ара ца бувлийташ. Иштта, балха дIатIа ца вуташ 2-ча январе соцавир И. Битин, 23-ча январеи 9-ча апрелеи — С. Гагиев, 15-ча январе — А. Ахильгов, 28-ча апреле — Р. Муртазаев.

Цудухьа «Малар мелилгеи алкоголизми дIадаккхарах бола КПСС ЦК соцам кхоачашбара леламах а цу балха хьинар айдарах а» болча КПСС ЦК соцам тIа белгал ма даккхара, маларца къовсам лоаттабеча карагIдийнарий боагIачул тIех мах барах лораяла еза партийни, советски, боахама органаш, общественни организацеш. Цар тIагIерттагIа, кIаьд а ца луш бе беза из негативни явлени вай вахарера цIенъяь дIаяккхара бола болх.

ХIаьта медсестрас беча балха дикалахи эффективностахи дувцаш белггала ала деза из дикка тоабе безаш хиларах. Даггара де елча а Р. Хасановас деш дар водителий давлени йистар мара дац. ЛерттIа болх бара цунна езаш я артериальни давлени юста аппарат, водитель менна ва е вац хара эш трубка. Р. Хасановайга дац юххьанца медицински гIо дара мел эшаш дар а. Цо яхачох, уж дешаш къоастадар дуккхаза хьадийхад МУТТ кулгалхошкара, бакъда, тоаденна хIама дац. Рейсе ара боалача водителашта медицински тешал дара балха тIара кхоачамбоацараш шоай бехках доацаш санна багIа уж.

С. БОКОВ,
Малгобекски АТП контролер.
М. НАШХОЕВ,
«Ленина байракх» яхача газета болхло.
Р. АУШЕВ,
«Сердало» газета спецкор.

АГИТЦЕНТРЕ ДАИМ НАХ ХУЛ

Хоза кийчдаьча транспаранташа арахьара а чура а хозъяьй ЗIамигача АтагIара № 1 йолча школа здани. БIарг тIаотташ я агитцентра помещене чу хьалтеха гойтара агитаци, Iалашъяьй КПСС XXVII съезда решенеш кхоачашъеш атагинцашта карагIдийннарех, Советски Конституце наха еннача бокъонех, вай мехка хоржама система демократически принципех дувцаш йола материалаш.

Агитатораша дежурство лелаяра график ханнахьа оттайир. ХIара дийнахьа нахаца беседаш яьй цар советски законодательствох, мехка чурча а арахьарча а вахарах.

Агитцентра балха плана тIа белгалъяьхаяр ешаргйола лекцеш, къонача харжархоща депутаталла кандидатий хургдола вIашагIкхетараш. Харжархощца боккха кхетама болх баьб хьехархоша-агитатораша Я. Дигаевас, М. Апаевас, А. Исаева, Л. Хункерхановас, кхычар.

— Боккхача безамца ух тхо долча харжархой, — яхаш дувц агитцентра заведующе, школа директора, коммуниста, юрта Совета депутаталла кандидата Атуев Рамзан Айдиновича. — ЛоархIаме болх баьб тха агитатораша. Шоай микрорайонашка баха нах болча а ухаш, харжархой спискаш увттаяьй цар, цамогаш вар, хоржама участке кхадж тассара ше хьава могаргдоацар е новкъа араваьнна цIагIа воацар малав хьежаб, наха дIабовзийтаб 21 июне цар харжа безаш бола кандидаташ. Укхаза дерригa даьд шоай юрта дергдола хоржамаш лакхача идейно-политически хьале чакхдахара.

М. СУЛЕЙМАНОВ.

МОЛДАВСКИ ССР. Флорештски районе эксперимента порядкагIа моттигерча Советашка халкъа депутаташ дукхамандатни, округашка гIолла хорж.

Хоржамашта хьинаре кийчлуш ба Пражила яхача юрта баха нах, «Путь Ленина» яхача колхоза ахархой. Духхьал хоржамашта лаьрхIа укхазарча моттигерча юрта Совете 12 хоржамий округ хьаяьй, цига 39 моттиге харжа аьнна 112 кандидатура оттаяьй къахьегама коллективаша. Гуччахьара голосовани йича царех 51 чакхваьннав.

Дукхамандатни хоржамий округашка гIолла чакхдоаха хоржамаш — из ший тайпара, дукхача дешаех нах шера дIакхетабе эшаш дола гIулакх. Укхаза боккхача лоархIаме я устни а гойтара а агитаци.

СУРТА ТIА: Флорештски районе дукхамандатни округашка гIолла моттигерча Советашка хоржамашта кийчо еш дIа-хьа лела агитпункт хьаяьй. Цунна юкъе—халкъа депутатий районни а юртара а Советий вижалаш, агитатораш, лектораш, юртбоахама производства специалисташ,

общественникаш. Тематически выставкаш вIашагIъехк, харжархоща къамаьлаш ду, царна эшараш довз, наказаш кхоачашдарах дувц.

ДIа-хьа лела агитпункт Пражила яхача юрта енай. Къона колхозницаш (аьрдехьара аьттехьа) Т. Цапа, Р. Скутарь, А. Саргош дIа-хьа лелача агитпункта литература тематически выставка йовзаш ба.

Б. КАПНИНА сурт. ТАСС фотохроника.

Сийлахь-боккха Октябри Нохч-ГIалгIайчеи

Кавказа лоамашка

Б. Е. ЭТИНГОФ

Этингоф Борис Евгеньевич (1887 — 1958) — профессиональни революционер, 1903 шера денз парте член, хьалхарча эрсий революце дакъа лоацаш хиннав. Вильно а Варшаве а, Выборге а Тифлисе а хьулалуш партийни болх баьб, паччахьа Iаьдал тIаккхувш хиннад цунна: набахта чувийхкав, дуккхаза ссылке ахийтав. Дунен хьалхарча тIема шерашка персидски а турецки а фронташка салташта юкъе партийни болх баьб. Из хиннав Советий шоллагIча съезда делегат, Зимнена штурм еча дакъа лаьцад, Октябра деношка — «Известия» яхача газета редколлеге член.

Граждански тIом латтача хана парте ЦК Кавказе хьожаву Б. Е. Этингоф. 1918 шера март бетта денз 1919 шера февралага кхаччалца Терски республика просвещене нарком хиннав. ХIаьта 1919 шера бIаьсти денз — Тифлисе ва, парте Къулбаседа-Кавказски подпольни комитета член а волаш. Цу шера июнь бетта гуржий меньшевикаша лоац из, мукъаваьнначул а ГуржегIара араваьккхачул а тIехьагIа, парте Закавказски краевой комитето Баку хьожаву из. Цига цунна кооптаци ю парте Бакински комитете, «Набат» яхача бакински подпольни газета редактор волаш болх бу.

1920 шера апреле, Владикавказ мукъаьлккхача, Терски областной ревкома составана юкъевохийт, цига халкъа образоване областной отдела заведующи, «Коммунист» яхача областной газета редактор волаш болх бу Б. Е. Этингофа.

ДIахорча шерашка а просвещенен культуран даькъе къаьстта дукха къахьегаш хул. 1921 шера А. В. Луначарске дIавехарагIа, Москве дIавода Борис Евгеньевич, кагийча къамий просвещене отдела заведующи хул цох. 1922 — 1923 шерашка къамий Наркомата дешара заведеней а Iилман обществай а отдела заведующи волаш хул.

ТIехьагIа, 30-ча шерашка, «Власть Советов» а «Федерация» а яхача издательствашта кулгалдеш хул. Наркомпроса Главискусства начальника заместитель, Московски юридически института профессор волаш болх бу.

Цул совгIа, дипломатически балха тIа хиннав Борис Евгеньевич — Наркоминделе а доазол дехьа а. СССР Лакхехьарча Суда член хиннав из. Кхалхалцца политически а Iилман а знанеш йоаржаеча Ерригсоюзни общества (хIанзара «Знание» яхача общество) хьинаре член хиннав.

«Кавказа лоамашка» яха тахан оаха кепатоха дIайолаю очерк язъяьр ва Б. Е. Этингоф. Из хетаьй парте краевой комитета а Серго Орджоникидзе керте лаьтта Терски республика СНК а болхлой кIайчар дIалаьцача Владикавказера баьнна, Кавказа лоамашка гIолла ГуржегIа, большевистски подполье йолча дIабахарах.

Эггара хьалха кепатох из.

1919 шера февраля хьалхарча деношка бIаь эзар совгIа саг юкъеволаш хиннача деникински эскаро го бир 11-ча ЦIеча Армех юхедиса доакъош гулденнача Владикавказа. Долче, хьалхагIа даьча тIемаша низа йохаяь хинна ЦIе Арми боанга чу ниисъелар. Деникински «добровольцаш» а атамана Шкуро казакий сотнеш а, меца бертий санна, тIагIерташ яр ЦIеча Армена, Къулбаседа Кавказагахьа тIехьашкаяла йиш йоацаш, дерriга наькъаш дийхка а дийхка.

Цу хана арме вацар герз бе долла могаргдола ши эзар бIухо мара, дIайха лазар хинна вар итт эзар саг. Лазареташ а больницаш а, театраш а городера доккхий цIенош а цамогаш болча салташа хьалдизадар. Царех дуккхабараш бульварашка гIандаш тIа а тротуарашка а бийша бадар.

Укхаза, Владикавказе, цахаддаш хьаухар моцало кIалбита нах, кIайчар дIалийцача юрташкара а станицашкара а байддараш. Моцалах а дIайхача лазарах а хIара денна бIаьш нах бовра городе.

Деникинцашта духьала оттта гIортарах хIама хургдолаш дацар. Цудухьа сихагIа тIехьашкахьа довланза даргдоацача дIакхаьчадар гIулакх. Бисар цхьа никъ — меньшевистски ГуржегIа бода Военно-грузински никъ мара бацар.

Цхьан оагIорахьара лакхача лоамашеи вокх оагIорахьара бирсача Тийркои готбаьча новкъа дIайолаелар бIухой йIаьха колонна. Герз бе долла могаргдола отрядаш а юхейиса артиллери а цу колоннана хьалха а из тIехьара лораеш а йоагIар. КIайгвардейцаш юхабетта безаш бар.

ЦIеча Арме штаба план иштта яр: никъ бе могаш дола доакъош Тифлисе гIолла тIехдаьха Батуме а кхоачадаь, цигара форда тIа гIолла Новороссийске дIакхоачадар. Из цIечар хьаьккха яр. ХIаьта кхы дIахо дIабаха могаргдоаца салтий Тифлиса лазареташкеи больницашкеи дIатарбе, бIуна эвакуаци ярга а цамогаш болчарна дарба дайтарга а дIадодар шийна дIатIаэцар ЦIеча Арме штабо. Цу гIулакха эшаш цхьаькха хIама а дар: гуржий меньшевистски правительстваца барт бе безар шийн доазон тIа гIолла бIу чакхбалийтара хьакъехьа. Эггара гаргара гуржий пост Дарьяльски тIаьна тIехваьлча яр. Цигара меньшевистски правительства председателца Ной Жорданега телефон а теха, из дош къоастаде лерхIар.

Массехк саг хьа а хержа, переговораш яра дIавахийта везаш вар. Цхьабакъда, ма хулла сихагIа къоастаде дезаш дар шоллагIа декхар: моцало кIалбитача наха даа хIама лаха дезар. Из тIадиллар Владикавказски горсовета председатела нов. Думбадзена, Терски республика наркомзема нов. Родзевича, цу хана халкъа просвещене комиссар хиннача сона.

ДIаьхача къухе, Тийркал дехьаваьннача уллача гIалгIай юртара, продукташ эца лаьрхIар оаха. Садовш латтар, портфель йизза ахча а долаш, халла тхо Тийркал дехьа даьннача хана. ГIаш юртагахьа дIадоладелар тхо. Юххера а ДIаьхача къухе ниисделар тхо. Цига тхоах кхийттача наха юкъе сона бIаргавайра гIалгIай эIамига саг. парте член. Владикавказе вайзавар сона из. ХIаьта из, со малав хайначул тIехьагIа, вена мархIаккхар:

— Хьона ма моттлахь, со ведда венав. Дезалах бIарг а теха, юхадIагIоргволаш венавар со, — аьлар цо.

— ДIаьхача къухара ва хьо, новкъост Гудантов? — хаьттар аз.

— Ва, дIардар да са цIа. Тханцига шо чудахкар дех аз, — жоп делар цо.

— Хьо тхона чIоагIа накъаваргволаш ва, долле дIачугIоргда вай.

Гудантов хьалха а волаш, тхон кхы массехк воккха саги цIенгахьа дIадоладелар.

Лоха тхов бола доккха цIа нахах хьалдизадар, халла из сийрдадоаккхаш йоагар эIамига лампилг. Цу цIагIа хинна нах гIар айяь цхьа хIама дувцаш бар, хетаргахьа, Военно-грузински наькъа тIа доаллар хила мегар цар дийцар. Тхона цхьаннена а гIалгIай мотт хацар. Оаха денар нахага дIадийцар Гудантова. ХIаьта оаха дехар ЦIеча Армега хьоар, жувр, жа, доахан, шекар дохкилга. Вешта аьлча, нахага долаш дар эца безам болаш дар тхо.

ГIалгIашта юкъе дукхагIбараш, шеко йоаццаш, догуйла Советий Iаьдалгахьа йолаш, цIечар мугIарашка а этта, кIайчарца тIом беш бар.

Дукха ха ялалехьа иттех етт, тоъал дукха устагIий, массехк галий хьоар, шекар, кхыметтел поатронаш эца вIаштIехьдаьлар тха. ХIанз эггара халагIдар из дерriга Тийркал тIехдоаккхилга.

Военно-грузински наькъа оагIорахьара хьахоза топий таташ чIоагIделар. Дукха ца говш ювла яьлар йоккхий топаш, етта йолаелар пулеметаш.

Цу ханна, хIаьта ах бийса хьатIакхоачаш латтар, цIагIа чуниккхар Гудантов. Сона лерге а вена цо аьлар кIайбараша никъ дIалоацаш латт, хIаьта цIебараш гуржий доазонгахьа дIабахаб. ДIаьхача къуха духьалара беррига никъ казакий кара ба, долче, хил дехьа воала моттигаш а цар дIалаьцай. ХIанз-хIанз яхар санна, юрта уж чулелхар кхерам ба, йоахар наха.

Юрта оаха мел ийца хIама Тийркал дехьа яккха йиш йоацилга шаьра гуш дар. Цудухьа продукташ кхы ца эца лаьрхIар оаха. ХIанз ма хулла сиха ДIаьхача къухар а тхо дIадаха дезача кхаьчадар гIулакх.

ПIелг оагабаь тхо дIадийхар Гудантова. Цунна тIехьа цIагIара арадаьлар тхо. Улица тIа цхьа дегI дацар. Тийркал дехьа юкъ-юкъе йоккхий топаш ювлар. Шин топ-

кач уллача Гудантовна тIехьа долхар тхо. Массехк улица а хоадаяь, лоам тIа урагIа волавелар Гудантов. Иист ца хулаш цунна тIехьа долхар тхо. Никъ бе тIехь-тIехьагIа халагIа хулар — хьалаца цхьа га, цхьа кIотарг яцар, тхога кхыметтел гIадж а яцар. ХIаьта Гудантов, лоамашка лела Iема саг санна, кадай водар. Из лакхагIа хьалтIа ме воал, тхо дукхагIа тIехьадусар.

— ХIа-хIа, новкъостий, — аьлар цо юххера, — иштта дукха гаьна доалалургдац вай. Шоана лоамашка лела хац. Оаша укхаза кIеззига сабарде, со юха юрта а ваха, ши говр а йоалаеш воагIаргва. Говраща лоамашка никъ бе аттагIа хургда шоана.

Гудантова яьхачун раьза ца хилча де хIама долаш дацар тхо. Из дIавахар. ДIаьхача къухье Iимад ялацар. Деникинцашта духьалъотта кийчлуш бар гIалгIай. Гудантов дIаваха кхо-диъ сахьат даьннадар. Ше йоалаергъя, аьнна говраш а йоалаеш, юхакхача везаш вар из. Са белгало йоалаш латтар. Цунга кхы хьежа йиш яцар, хIана аьлча, тхо гучадовлар кхерам бар. Тоъал ха яр Тийркал тIехбувлача наьха гIар хьахоза. Топаш ювла йолаелар. Оаха кхетадир, юрта кIайбараш чубеннилга а ДIаьха къух цар дIалаьцалга а. Цудухьа лоамашка урагIдоладелар тхо.

ЦаI мара йоаца топ, гIадж санна Iо а лувзаш, цхьанне шоллагIчоа гIо а деш, халла дIахьалхашкахьа ухар тхо.

Сийрдаяьлча, гаьнара ши хIама хоелар тхона. Дика хьежача хайра цаI говри — вож цунна тIехьа воагIа сагги волга. Цкъарчоа гIаддахар: кхыча наькъагIа тхоал хьалхаваьнна Гудантов из ва мотташ. ДIакхайкача аьннар хозаргдолча юхекхаьчача:

— Яьй, сабардеI! — аьлар аз.

Къонах юхасецар. ДIатIадахача из вар кIайденна мехкаш дола, качъуллаш топ, тIехкарах уллаш шалта йола гIалгIа. ВIаши моаршал делар оаха. Къамаьл дара дукха тIера воаца гIалгIа хьалха а водаш, дIадоладелар тхо.

Боккха бохам хиннабар тхона: Гудантовна меттел, тхо тIанийсденнадар малав а мича вода а ца ховча, эрсий меттах дош ца ховча гIалгIачоа. Фу хургда тхоах? ДоттагIа ва из е моастагIа ва? Фух хуле а, из воддача дIадаха лаьрхIар оаха.

ХIанз геттара сийрдаяьнаяр. КIезиг-дукха йIох а елар. ЦIаьхха юхавийрзача лоамарочо хаьттар:

— Балшикаш дий шо?

— ХIаа, тхо большевикаш да, — аьлар оаха.

ГIалгIачун юхьа тIа хьежача холуш дацар из цу гIулакха раьза ва е вац.

КIеззига сабар а даь, цхьаькха хаттар дир цо:

— Комиссар?

Хетаргахьа, хIара большевик комиссар хила везаш хиннав, аьнна моттар цунна.

— Тхо комиссараш да, — аьлар оаха.

Цу тIехь чакхдаьлар къамаьл. ХIаьта кхы са ца тоходеннача Ладо Думбадзес эрсийи гуржийи дешаш кега а деш, лоамашка гIолла Дарьяльски чIоже кхача дезаш да тхо, аьлар лоамарочунга.

— Дарьяле балшикаш бац. Дарьяле казакаш ба. Балшикаш Казбеке дIабахаб, — аьлар воккхача саго.

Мичара ховра цунна цIебараш Казбеке кхаьчалга?

Кхы йист ца хулаш, шийговра тIеххьа дIаводар гIалгIа. Тхо шек даьлар: цхьаннахьа дIа а дига, тхо довха е доаде гIертий-хьогI из? Казакашка дIадала дагавахьогI? Цох дIа а къаьста, кхыча оагIорахьа дIадахача фу дар-хьогI? Мича гIоргда тхо, никъ ховш саг ца хилча, го баьккха лоамаш хилча? Де хIама дацар, фуннагIа дале а къаьнача эбаргаца дIадаха чIоагIо йир оаха.

Делкъа ха хинна тоъал хая. Моцало кераш вIашка увзе а, гонахьарча хозало цецдаьхадар тхо. ДIа мел хьежача лакха лоамаш, масса хиш, сийрда хьежаш малх. ДIа гаьна ба кIай кий тулла Бешлоам-Корта.

(ДIахододар хургда).

Шура тIаетталу

Урус - Мартановски района Мичурина цIерагIча совхоза шоллагIча шурий ферма хьайбаш леладераша пхе бетта планал совгIа паччахьалкхенна 16 тонн шура дIаелар. Кхы а 12 тонн дIаелча кхоачаш хул ах шера план. ХIаьта хIанз дийнахьен буси 2,8 тонн йохкаш хилар дIалаьрхIача, кхы а пхи ди мара дезаргдац царна из кхоачашъе.

ХIанз шура хIара дийнахьа тIаетталу. Цудухьа районе дикагIчарех лоархIаш я из коллектив.

Толамаш даха цунна къаьстта а доккха новкъостал ду дояркаша Адуева Тамарас, Юнусова Меднас, Далаева Райхьанта, скотникаша Магомадов Хьамзата, Малуев ВахIида, Iаьсий леладеча Ражаева Амната. Дадаева Маржана, кхычар.

Хьалхарча кхаь доярка соахка хIара кхоабача Iаттагара 4 эзар килограммал совгIа шура яьккхар. ДIахо а хIанз санна къахьеге, кхы а боккхагIа толам боаккхаргба цар укх шера.

Х. МАГОМЕТОВ.

А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе дика йовзаш я № 39-40 йолча установка воккхагIволча оператора Шипилов Сергей Яковлевича кулгалду смена. Дукхача хана денз укхаза къахьегаш вола из ший балхах тIехдика кхеташ ва. Установкера беррига болхлой технологически процесс ниса лелае ховш ба.

СУРТА ТIА: воккхагIвола оператор С. Шипилов.

А. АЙРАПЕТОВА сурт.

Доазол дехьара

«Ден сурт» да аьннад цу суртах «Ас-Саура» («Революци») яхача сирийски газето. Дунен бераштa тIаэтта бала бахьан бехктокхаме болчар тийннарех дошув даьккхача рамка чура гIайгIане вайга хьахьеж берал ше, яхаш язду газето.

ТАСС фотохроника.

БУЛАВАЙОРА ВЫСТАВКА

Йоккхалга диллача Зимбабвера шоллагIча города — Булавайо мэрии здане — мехка историе эггара йоккхагIйола Октябра 70 шу дизара хетаьь советски книжкайи суртийи выставка хьайийллай. Из «Грассроотс» яхача зимбабвийски книготорговни фирман Кердачун кепайоазон Агентстван вIаштIехъяьккхай.

Эзараш йолча цун экспонаташа хьахьокх СССР-е тайп-тайпарча доакъошка карагIдаьннар, иштта советски халкъа а, капиталистически а боацаш дегIаахар никъ хержача кхыча мехкий халкъашта а социализмо деннар. Выставкага хьажа баьхкачар чIоагIа безам тIабода советски документальни видеофильмашта.

Советски учебникий йоккха парти Булавайо а цун юхе ядача юртарча районий а школашта совгIата дIаелар. Из Зимбабва дешара даькъе советски оагIорахьара новкъостал де а, цхьана яздаь цхьадола школьни, университетски, цу даькъе къамий метташка учебникаш арахеца а лерхIача шеррача программа дакъа да.

Александр **ТИМОХОВИЧ.**
АПН соб. корр.

Булавайо.

Панамера чурча политика кризис

Укх деношка агентстваша Центральни Американа «Машара оазис» оалаш хиннача Панамера чурча политика хьал цIаьхха телхар.

Панама къаман оборона низий генштаба начальник хиннача, отставке волча полковника Роберто Диаса Эррерас еннача заявлене политически шовкъ хьалхьоаяр дар из. 26 шера герзашцарча низашка гIулакх деш хинначул тIехьагIа пенсе вахар из. Хабараш арадувлар, 1989 шера хургдолча хоржамашка Панама президентал харжара цо ший кандидатура оттаергхиларах. Цу юкъе гIолла отставке вахача полковника импровизированни пресс-конференци а яь хьакхайкадир 1984 шера хоржамаш деча хана коррупции манипуляции лелаярах ше бехке хилар. КIезигагIа бале миллион доллар мах бола из пресс-конференци чухинна Диаса Эррера особняк «ниса ах лочкъаьча хIамаех хьалъяьй» аьлар цо. Цхьабакъда, тайп-тайпара зуламаш дарах шийна бехк беча Диас Эррера, цигэ ше меттел панамски герзашцарча низий еррига генштаб а бехке хилар а дIадоаржадир. Моттигерча теле а радио а каналашка гIолла трансляци яьча цул тIехьарча заявленешка хьалха хиннача генштаба начальника къаьстта теркам тIаззар, инарал Мануэль Антонио Норьеги сихха отставке вахийта а, 1968 шера военничар дIаваьккха Бокъонца йолча панамистски Арнульфо Арнасага парте «каудильо» яха дув байта а безаш хилара.

Хургдар ховш ва яхача цхьан саго Диас Эррерана чуйоссаяь уйлаш, цун корта шалбеш хинна яле а, кризис ше-м дага а доацаш хиннаяц.

Укх тIеххьарча шера вIалла соцаш яц Вашингтонера воча хIаман тIехьа баха гIерташ йола антипанамски кампани, моттигера тайп-тайпарча политически деятелаша белгалдоаккхаш ма хиллара цун керттера никъ — «чурча политике ца тоамаш дахар, доал деча коалицен герзашцарча низашкен барт эгIабар». ТоIабара тайп-тайпара методаш юкъекхийлай — экономически шантажагара къайлагIара информаци прессе араяккхарга кхаччалца — из даьд центральноамерикански кризис бартагIа дIанийсъяра тIехьа йолча контадорски группа доакъошхочун, Панама арахьарча политика никъ хувцар духьа. «Коррумпированни тIема режима массехк сахьат мара дисадац» яхаш, чIоагIа корзагIбаьннача наха детташ дола цIогIарч хьахоз радиоприемника динамикашкара. Мехка аьттехьарча низий органа «Континенте» яхача радиостанце ца хаддаш правительственни институташ дIаяхара тIахьехаш йола трансляцеш ю. Цун тIехьа я «Мундиал» яха радиостанци а. Цецвоаккхаш да цаI: массехк ди хьалха панамски «аьттехьарчарна» полковник Диас Эррерал бIехагIа саг вацар. Цун нах боабарах, зуламаш дарах бехк бора, «левак» «коммунист» оалар цох, олигархена библе тIа дувцачул доккхагIа къа хьаьрча ма бий. Тахан олигархе «гешт даьча» полковникаца цхьана «Континенте» радио даьлагара дех правительственни чиновникашта, инарала Норьегена унзара таIазар делга. Из хила йиш йоаца симбиоз бокъонца белгала йолча политически платформа тIа хьахилар. Аьттехьарча оппозице а полковника Диас Эррера а хьалхадоах дуккха шераш хьалха мехкара эккхаваь Майаме Iеш хинна «бокъонца болча панамистий» къаьна лидер Арнульфо Ариас Iаьдалга вар. «Континенте» радио информационни хоамашта юкъе бравурни маршаш лекх.

Оппозицел эргаш инарала Мануэль Антонио Норьегас прессага лоаца къамаьл дир. Цо хулаш латтачох вIашагIъелла «заговор» я аьлар.

Михаил БАКЛАНОВ,
АПН соб. корр.

ДА ВОАЦА НАЬКЪАШИ ЙОАЦА ТАРОИ

Баку — Ростов яхача наькъа тIа тайжача санна ена машин, Наьсар-Керте Тутаевай цIерагIча а Назранерча Московски а улицаш тIа яьлча кхувсаяла йолалу.

Цу наькъа тIа сов дукха долча кIоагех, кIоагаш дIадикъача ягIача асфальта е бетона кхартех лорабала гIертача водителашта цкъаза доал дулац шоаш лелаеча машинашта. Цудухьа хатараш а хул.

Цунах тешаве-м гаьнара цатоамаш леха дезац, касткаста гучадувл кердадараш. Укх шера 30-ча мае а «Жигулии» «Волгеи» вIашкакхетарах виъ саг хала лозавир цига. Водителех цхьанне дийцачох Тутаева улица тIа, никъ готтагIа болча, кIоага юстара вала воларах хиннай автоавари.

Цо дийцар дош дац, аьнна, хета тарлу. КIоагий фу бехк ба? Бехке ва лора ца луш ваха водитель, аргда вай.

Вайна а, из никъ укх тIеххьарча 20 шера капитально тоа ца бераштa а иштта хете а, долчча тайпара а хила дезар а дувц Назрановски РОВД ГАИ инспектора А. Умиева:

— Тутаевай а Московски а улицашкара никъ геттара беха а готта а ба. ГОСТ-га диллача 7 метр шера хила боагIача, 5 — 5,8 метр мара шера бац из никъ. Цу бехача а сов готтача а наькъа тIа машинаш дукха лелар бахьан долаш (сахьата лаьрхIача — 700 — 800 машин), хIара шера итташ автоавареш хул. Соахка кхо саг вийнав цига. Меттаоттаургдоаца зе да хьахулар. Цудухьа сихха тоабе беза никъ, — аьлар новкъоста Умиева.

Из никъ латт Евлоев Мухьмада кулгалдеча Назрановски ПУЖКХ-а баланса тIа. Шера 200 — 220 эзар сом ахча лу республика жилищно-коммунальни министерствас Назранера наькъаш тоадайта а кердадараш Iодахкийта а. ХIаьта вай бувца Тутаевайи Московскии улицашкара никъ капитально тоабара миллион сом гаргга ахча дIадахийта деза. Назранера кхыдола наькъаш тесса а дита, духьхьал из цхьа никъ мара ПУЖКХ-ас тоа ца байташ хилча а пхи-ялх шу ха еза. Укх шера-м ше ПУЖКХ-на деннача ахчах 110 эзар сом юхадаьккхад жилищно-коммунальни министерствос.

ПУЖКХ-ас тоадайта лаьрхIад КПСС Назрановски райкома хьатIаоттача Бульварнии, дIахо йодача Скрябинаи цIерагIча улицай наькъаш. ХIанз Бульварни улицагIа дIаувттаеш латт аьшка карташ, хьаю зизашта лаьрхIа клумбаш, кхоачашду кхыдола балхаш...

Долче, тоабергбий ховш бац Тутаевайи Московскии улицашкара никъ. Цунах дола бакъдар хар духьа къамаьл дича, тевергволаш дацар Назрановски райисполкома планови отдела начальника Хидиров Мурада дийцар а: «Из никъ кхыча боахама дIабалийта гIерташ дукха къахьийгад райисполкомо а КПСС райкомо а. Письмош кхахьийтад республика автодора управлене, гIо дар дийхад Совминага. Цхьабакъда, тоабеш де дезача балхий объемаш йоккхий а мах миллион сомага кхоачаш а хиларах автодора управлене кулгалхой лоархIабац никъ дIаэца. Оаха дехарах 1984-ча шера дIайийцабцар ПУЖКХ-а баланса тIа лаьтта Свобода улица тIара никъ», — алар мара хоадам болаш дош аланзар новкъост Хидирова.

Хьагучох, де хIама а доацаш, доал де да а воацаш биса безаш ба вай бувца никъ. Из хилийта йиш яц. Цудухьа, цIаккха са а ца тувш никъ тоабергбола таронаш леха еза Назрановски райисполкомо.

Кхы а воча хьале ба Свобода улица тIара никъ. Цу тIа-м кIоагех лоравала гIерта хьашт а дац. Цхьан кIоагах къаьхкача итт хул «кIийле» яь. Ткъаь пхиъ шу да из, мичча бесса кIоагаш дIа а къувлаш, варденнача барзкъа санна хIамаш а техкаш лелабу. ХIаьта, укх шера тесса а битабар.

Свобода улицагIара никъ тоабе декхарийла я Лолохоев Мухьмада кулгалду Назрановски ДРСУ. Цхьа шу мара дац Мухьмада управленена кулгалду. Укх шера производственни плана юкъе бахийтаб Свобода улицагIара никъ. Июнь бетта даргдолаш да никъ тоабара дола проектно-сметни документаци. ХIаьта кастлушха болабергболаш а сихха билла баргболаш а ба из никъ.

Дувцанца даргдоаца кхоачамбоацараш да ДРСУ балхаца. Уж дIадахара беррига низ тIабахийтац, хьинар айдац управлене коммунисташа, специалисташа.

ВорхI коммунисти парте цхьа кандидати ва управлене партийни организаце. Бакъда, Уставной декхараш дизза кхоачашдац цар. Отчетни юкъа йиъ собрани мара яьяц. Протоколашка хьежача гучадоал, собранеш мичча бесса чакхъяьхалга. Боахама таронаш а кхоачамбоацараш а гуча ца доахаш, уж дIадахара де йиш яр ца дувцаш, тIагIоллара къамаьлаш дарах кхоачамбаьб коммунисташа шоай собранешка. Берригача мехка перестройка еча хана хIамма хувцаденнадац укхазара гIулакхаш. Массаза баьча тайпара болх бу ДРСУ производственни подразделенеша...

Ханнахьа перестройка маIан кхета ца дарах шоаш бехке боацача хIамашта кIалъувтт управлене кулгалхой, специалисташ. Шоашта доагIар автодора управленегара майрра хьадехаш ца хиларах укх шера 17 ди тIехьа яьккха болх бе йолаялийтай цар асфальто-бетонни завод.

Зехьа дIаяхийта ха юхаметтаоттае гIерташ тIатеIIа къахьег хIанз завода болхлоша.

1983 шерага кхаччалца мара болх бе беза ха яц завода. Балха ха лакхъялар бахьан долаш каст-каста йох цун узлаш.

«Завод тоаяра эша запчастеш дукхагIа йолча хана йоацаш хул, — яхаш дийцар оператора Тутаев Идриса,— асфальт кегабеш йола узел а, гIум тIакхухьаш йола транспортер а, электродвигателаш а ханнахьа ца хиларах укх шера асфальт кийчбелга тоъал тIехьадаьлар...».

Нохч-ГIалгIай автодора управлени я масса йолча районни управленешта запчастеш лоаттае декхарийла. Оборудовани ехаш ханнахьа дIаенна заявка цо кхоачаш ца яр бахьан долаш кхыча республикашкара леха йийзар запчастеш.

Тиша техника дукха я ДРСУ. ЦаI мара йоацача экскаватора а баланса тIара дIаяккха еза ха чакхъяьннай. Каст-каста йох из. ТIанкха кхычахьара погрузчик леха езаш хул. Цу гIулакхо сецабу болх. 200 км наькъаш да Назрановски ДРСУ тоа а деш, леладе дезаш. Иштта Iодехка деза керда наькъаш а. Тишача, балха ха чакхъяьннача техникаца хала да лерттIа къахьега, из хувца еза. Ца хилча болх лерттIа дIагIоргбоацаш, ма хулла сихагIа яла езаш а я Назрановски ДРСУ-на асфальт бIохбу компрессорни установка, битум кхехкабу яьй, асфальт ниисбу эIамига каток, Iан замалахь ша баьча наькъаш тIа гIум Iотувса машина.

Из Iалашо е езар я Нохч-ГIалгIай автодора управлени. ХIаьта цун начальник А. Н. Алмасханов бехктокхаме ва кхоачамбоацараш дIадоахаргдола хьалаш вIаштIехьдахара.

А. ПЛИЕВ,
тха спец. корр.

● *РЕДАКЦЕГА ПИСЬМО ДЕНАД*

НОВКЪОСТАЛ ДЕХ

Вай республика столица — Грознена итт километр мара гаьна йоацаш улл тха Гикало цIерагIа поселок. Тха поселкера эггара йIаьхагIа йола Рабочая яха улица асфальт билланза я. ХIаьта из ерригача поселках чакхйоал. Цу наькъа йисте дахача тхогара хьал цIенхетаде хала дац. Тха цIеношка дIабаккха ца кхувш дукха дом ба. Дитта барзкъа докъаде моттиг яц. Масала, ара хьалъэхкараш хотталара хьалдаьхача санна бIеха хул. НаIар тIа гIолла дIайодача машина гIоттабаь дом ца бужаш тоъал ха йоаккх оаха. ХIаьта уж укхаза дийнахьи буси цахаддаш лел. ЦIена барзкъа тIадийха дIа-хьа даха а наIар тIа саготала арадаьнна Iоховша а йиш яц тха. Из дерriга сурт бIаргаго безам бар № 107 йолча маршрутагIа лелача автобусаца Рабочая яхача улицагIа чакхвала мара везац. ДукхагIбола пассажираш автобус трасса, тIара юрта чу ерзача хана тIера Iобовл дом ца баар духьа. Кондуктор а лоархIаяц автобусаца юрта яха. Юрта йистте тIера Iо а яьле из юхаялцца сабарду.

«Сердало» газетага гIолла цу гIулакха декхарийла болча нахага хатта безам бар тха, маца тоаергья тха улица, аьнна. Новкъа да гонахьа ядача Пригородное, Чечен-Ауле, ЭIамигача АтагIа, иштта кхыча юрташка асфальт а билла тхоаш теркал ца деш дитар. Из улица тоаяр дехаш массехказа предложени еннай оаха поселкови Совета исполкоме а. Цхьабакъда, уж тхогара бала бовза безам болаш бац.

Бакъда, налогаш гулъе еза ха хьатIаэттача царна цхьаккха виц а лац, хIаране цIи а йовз.

Оаха дех шуга цу гIулакха тхоашта новкъостал делга.

С.-М. ЯСУЕВ,
Грозненски района Гикало цIерагIча поселка Рабочая яхача улицагIа бахача наьха цIерагIа.

КХОАНА—МЕДИЦИНСКИ БОЛХЛОЧУН ДИ

Грозненски медицински училище. Дуккха мехкарийн кагий нахи ба укхаза дешаш, йоккха хьехархой коллектив я къахьегаш.

ХьатIакхаьчай дешархой вахаре эггара лоархIаме йола ха — экзаменаш. Уж дIалуш ба уж.

СУРТА ТIА: (аьттехьара аьрдехьа) Л. Яхьяева, А. Абдурашитова, М. Умарова,— училищера дешархой, Л. Хациева, Д. Успанова — медицински болхлой.

Л. АБДУРЗАКОВА сурт.

ДОШО КУЛГАШ

Кхалашта дарба дайта больнице баьхкача нахаца ваIаш сона хезар:

— Нагахьа санна шоай сихха а лазар ца деш а дарба дайта безам бале, Шамилева Мадинайна тIаIо.

— Цхьабакъда, из йолча тIаваха атта дац, — аьлар сона уллув ваIача ха яхача саго.— Нах дукха хул цо деча дарбага сатувсаш.

Номер 8 йолча кхалашта дарба деча отделене цо болх беча дуккхача шерашка цIаккха нийсденнадац цун практике дарба деча хана гIалат деш. «Дошо кулгаш дола саг» — иштта цIи йоакх цох.

ЦIаккха сихлац Мадина лазаьнна церг е кхала дIаяккха, шийна могар ду из тоаяра.

— ДукхагIа балар-кх Мадина санна специалисташ, — йоах цу отделене болх беча йоккхагIйолча медицински йишас Пакуша Анна Моисеевнас. — Вай республике эггара хьалхарчарца Iомаяьй цо сихагIа кхеста, кIезигагIа лазар ду, дарба дера ха лоацъю керда бормашина. ХIанз цунца болх беш я из.

Мадинас къахьегача йоккхача коллективе кIезига бац хIаьтта дийша баьнна къона специалисташ. Царех ба Хасиева Аьсети Саркисянц Еленаи. Шамилевас камаьрша дIалу царна ший йIаьхий опыт, балхацара безам. Шеко яц, кастта шоай хьехамча санна наха накъабоалаш лораш хургба царех.

Лорий профессецара безам Мадинас дIабеннаб ший мехкарашта. Сусанна Ставрополерчеи Марина Орджоникидзерчеи медицински институташка деша баIа. Наьна никъ дIахо бахьа кийчлуш ба уж.

Н. ОЛИМПИЕВ.

НАХА БАРКАЛ ОАЛ

— ЗIамига йолаш сона вIалла дага а дацар лор хила, хIаьта шола яь са йиша из болх бе чIоагIа ловш яр. Цох ца къастар духьа яхар со Орджоникидзевски медицински институте деша. Бакъда, тIехьагIа-м кхетадир аз из сай моттиг йолга, — йоах Грозненски № 3 йолча поликлинике терапевт йолча Ахматова Наташас.

Укх шера кхойтта шу дузаргда из укхаза балха ена. Сихха байзар цунна ший участкера нах, кастаста го йиш яр из унахой болча йодаш-йоагIаш, царца къамаьл деш. Езаелар наха цун кIаьда оамал, доккха эхь-эздел.

Коллективе сий дора цун. Цкъа мо дуккхаза Сийлен грамоташ тийннай Наташийна. Цхьабакъда, массарел дезагIа хет лора наха шийна оала баркал, цар боаккха ловца.

Л. ЧАПАНОВА.

ХАЛКЪА УНАХЦIЕНО ЛОРАЕШ

Паччахьа хана цхьацца болча наьха доалахьа йола, медицински оборудованеца ледара Iалашъяь йоккха йоаца 10 больница мара яцар Нохч-ГIалгIайчене. Цар чу берригa а 236 маьнги мара бацар. Советий Iаьдал латтача шерашка 81 больница хьахиннай, 12835 маьнги а болаш, вешта аьлча хIама ца эшшаш 55-зза дукхагIа. Баха нах цу хана чухь 3-зза дукхагIа мара хиннабац. Цу тайппара, революци ялалехьа хинначул унахошта 10-ззанел дукхагIа Iобувша маьнгеш да.

Цу хана Нохч-ГIалгIайчене верригa а эскаререи частни болх беши 21 лор, 25 юкъера медицински болхло мара вацар. Царна юкъе цхьаккха а саг вацар вайнахах. Ма дарра аьлча, юрта бахача наха дарба деш хиннараш цхьаккха хIама ца ховш бола хьежа нах бар.

Нохч-ГIалгIайчене бахача наха хIанз медицински гIулакх деш 3426 лор, 9650 юкъера медицински болхло ва. Царех вайнахах 1253 лор, 5337 юкъера медицински болхло ва. Вай республике болх беш ва РСФСР-а НГIАССР-а заслуженни 51 лор, 29 мидицински Iилмай доктори кандидати.

Нохч-ГIалгIайчене бахача наха медицински кадраш кийчъю иттанел совгIа йолча союзнии автономнии республикаша.

Октябрь котбалалехьа юрта бахача нахах 100 эзар саган городе бахачарех 10 эзар саган 1 лор мара кхачацар. ХIанз 10 эзар сага 26 лор кхоач Нохч-ГIалгIайчене, вешта аьлча цхьадолча дегIадаьхкача капиталистически мехкашка кхоачачул дукхагIа.

Советий Iаьдал отталехьа Нохч-ГIалгIайчене вIалла а яцар берий учрежденеш. 1922 шера эггара хьалха йиллар 15 бера йола ясли.

1931 шера хьайийллар эггара хьалхара 15 берий беш, 525 бер чу а лоацаш.

ХIанз Нохч-ГIалгIайчене я дешадаха ха кхачанза долча берий 38517 учреждени, 1922 шераца нийсдича 73-зза дукхагIа.

1913 шера Нохч-ГIалгIайчен хIанзарча територе тIа цаI мара санитарни лор вацар, хIаьта санитарни эпидемически духьалара учреждени вIалла а яцар. Инфекционни лазараш дукха хулаш хиларах дIадоалача кхоачадаьдар нохчийн гIалгIайн халкъаш.

Коммунистически партен Советски паччахьалкхенон халкъа гIулакх де оттадир Iилманеи культуранеи карагIдаьннараш. ХIанз Нохч-ГIалгIайчене йоккха санитарно-эпидемически служба я; 18 санэпидстанци, 200 совгIа лор ва. Цар болх беш хилар бахьан долаш чIоагIа лохденнад баха нах эпидемически лазарех цамогаш хулга, практически дIадаьхад кIингаш, холера, чума, хорш яхараш санна дола лазараш. Фои хийи бIехдаларах лорадеш гIулакх ду. дуккхача промышленнии юртбоахамеи предприятешка тоадаьд къахьегама хьалаш.

Советий Iаьдала хьалхарча шерашка Нохч-ГIалгIайчене 3 аптекеи 10 аптечни лори мара вацар. ХIанз болх беш я 91 аптека, 220 аптечни пункт, 797 провизори фармацевти. Царех вайнахах 346 саг ва. Республике йиллай баха нах хозрасчетни аптекашка гIолла молхашца Iалашбара цаI йола система. ДIаяхача пятилетке вай автономни республика дарба деча учрежденешка кхаьчар 2,5 миллион сомал дукхагIа мах бола медикаменташи медицински изделеши, хIаьта бахача нахага ехкар уж цул хьалхарча пятилетке ехкарел 11,8 миллион сом мах болаш дукхагIа.

Паччахьа администраце геттара кIезига хьадехар бахача наха медицински новкъостал дергдола средстваш: шера цхьан сага сих лоархIаш 50 кепига маьха мара хилацар! Советски паччахьалкхено хIанз цхьан сага сих лаьрхIа 42 сомеи 57 кепигеи маьха средстваш дIайохийт унахцIено лораярга. Болх беш я кардиологически, гастроэнторологически, урологически яраш санна йола специализированни службаш, хIаьта иштта диагностика ший ханнахьара, радиоизотопни, эндокопически методаш, цIе формула къоастаяра экспресс-методаш.

Паччахьалкхен хьисапера йола, бахача наха лаьрхIа вIаштIехьъяьккха санитарни просвещени унахцIено лораяра социалистически башхаяра ло я. Цун керттера лоархIам ба профилактически лостам. НГIАССР унахцIено лораяра системе гIолла Iилмана карагIдаьннарий позицешкара еш я лекционнии гойтареи агитаци, медицински радиопередачаш, бахача наха хьувкх фильмаш, «Здоровье» яха журнал, хан-ханнахьа арахец санитарни бюллетенаш, зене дола гIулакхаш дIадахара, гIаьле увзара, корта бохабу малараш мелара, наркоманена, хьежаран поал хехкаран, дина обрядашта духьаларча къовсама темашта йола уголокаш ю, стендаш увттаю, массанахьа а вахара унахцIена хьисап чIоагIдара тIехьара къовсам лоаттабу. «Знание», ЦIеча ЖIарга обществай, медицински болхлой профсоюза организацеша хьинаре дакъа лоац санитарни просвещене процесса, санитарно-профилактически медико-оборонни гIулакхаш дара юкъе.

1913 шерага кхаччалца йолча хана вай мехка саго вахаш юккъера йоаккха ха 32 шу мара дацар. ХIанз из ха 70 шерага кхоачаш я. 1000 сага лаьрхIа бахаш дукха ха йоаккха нах хилара хьакъехьа Нохч-ГIалгIайчено дунен тIа эггара хьалхарчарех цхьа моттиг лоац. ХIанз 100 шу а кхы дукхагIа ха яьнна 500 гаргга саг ва вайцига. ХIаьта бераш деш хилара хьакъехьа СССР-е хьалхарчарех цхьа моттиг лоац.

КПСС XXVII съезда решенеш кхоачашъеш, бахача наьха унахцIено дIахо йодача хана кхы а дикагIа лораяра Нохч-ГIалгIайчене XII пятилетке лерхI: городе Грозне берий республикански больница (300 маьнги а 240 саг тIаэцаргвола поликлиникен йолаш), Республикански больницана юкъе йода терапевтически корпус (330 маьнги болаш) яь йистеяккха, эндокринологически диспансер эргаяьккха тоае, 200 маьнги бола стационар а хургйолаш туберкулеза духьалара диспансер, туберкулеза духьаларча республикански больнице 120 маьнги бола керда корпус, 150 маьнги бола инфекционни больница, Октябрьски районе 380 саг тIаэцаргвола поликлиника, юртарча районашка: Шелковски станице терапевтически корпус (60 маьнгии 240 саг тIаэцаргвола поликлиникен йолаш), Знаменски яхача юрта 120 маьнги бола больница, Наурски станице 150 маьнги бола больница; хIаьта иштта 20 амбулатори, 20 ФАП, 18 шурий кухнии аптекеи хьалъе лерхI.

Дуккха а дикагIа Iалашъергья дарба ду профилактически учрежденеш медицински оборудованеца, аппаратураца, инструментаца. КПСС XXVII съезда решенешка хьежжа тоалургья бахача наха медицински гIулакх дара культура.

«Деррига а халкъа долча берката!» — иштта я КПСС девиз, советски медикий девиз.

М. СУЛАЕВ,
санитарни просвещене Республикански ЦIен керттера лор, НГIАССР заслуженни лор.

Лор-терапевт Н. Ахматова.

г. Назрань. Керда больнични комплекс.

Л. АБДУРЗАКОВА сурташ.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТДИ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 18.30. Нохч-ГIалгIай госфилармоне симфонически оркестра концерт.

С. М. Кирова цIерагIа культураи салаIареи парк. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Цхьана сакъердамегIа да гIа баха». Радиоконцерт. 12.00. Массови ловзараш, бераашта дола халхараш. 15.00. «УнахцIеначе вахара хьисапа тIехьа». Беседа. 18.00. Пролетбата цIерагIа ДК художественни самодеятельноста концерт. 20.00. Дискотека.

В. И. Ленина цIерагIа ДК. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 18.00. НГIАССР Чухьарча гIулакхий министерства духовни оркестра концерт. 19.00. «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене кагирхой салаIара сайре. 19.00. «Мехкашкеи континенташкеи гIолла» яха кинолекторий.

Н. К. Крупскай цIерагIа ДК. 10.30. Барзкъаш дахареи тегареи кружок. 11.00. Авиамодельни кружок. 11.00. «Хьа унахцIено хьа бе йоал» яха берий цIей. 18.00. «Джигит» яха халхара ансамбль. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. 17.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий ДК. 10.00. Спортивни ловзараш. 10.45. «Тхо ловза а довз, иллеш а доах, тхо чIоагIа сакъердаме а дах» яха ловзара программа. 17.45. «Вай кIира» яха радиожурнал. 18.00. Ч. Айтматова «Плаха» яха книга дувцар.

Просвещене болхлой ЦIа. 10.00. «Моаршал да хьога, аха!» яха берий вокальни группа концерт. 15.00. Сийлахьча Даьхен тIема ветеранашца берий вIашагIкхетар. 16.00. «Могийтаргдоаца зулам» яха лора-нарколога беседа.

«Красный молот» завода ДК. 11.00. Iарбий мотт бувца Iомалу. 17.00. Гитара лакха Iомалу кружок. 17.30. «Воадон духьала» кинофестиваль.

Пролетбата цIерагIа ДК. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 11.00. «Теремок» яха киноклуб. 18.00. «Тиъаь иттара баьннарашта...» салаIара сайре.

«Оргтехника» объединене ДК. 10.00. «Росинка» яха берий кинотеатр. 12.00. «Мели асфальти» яхача берий суртий конкурс. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

М. Горьке цIерагIа клуб. 16.00. «Шен-нана» яха клуб.

В. Маяковске цIерагIа клуб. 10.00. «Малх» яха клуб. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

«Динамо» стадион. Футболах НГIАССР клубий хьалхе яккхар. 18.00. «Машиностроитель» — «Урожай».

КIИРАНДИ

В. И. Ленина цIерагIа ДК. 19.00. Культпросветучилища вокально-инструментальни ансамбла концерт.

С. М. Кирова цIерагIа культураи салаIареи парк. Медицински болхлой коллективни салаIара ди. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Советски эстрада седкъий» яха радиоконцерт. 12.00. Массови ловзараш, конкурсаш. 14.00. Медицински болхлой дехарех оттадаь концерт. 15.00. Екаш я духовой оркестр. 17.00. Нохч-ГIалгIай госфилармоне симфонически оркестра концерт. 18.00. Гостелерадно ансамбла концерт. 20.00. Дискотека.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. 8.30. «Росинка» яха халхара ансамбль. 10.00. «Велакъажар» яха халхара халкъа ансамбль. 11.00. «Фаьлгийн приключенейн дунен тIа» яха киноклуб. 13.00. Оперни студи. 13.00. «Меридиан» яха халхара халкъа ансамбль. 18.00. «Вайн вай бераши» яха дайноаной клуб. 18.30. Художественни самодеятельноста концерт. 19.00. «Все музы в гости будут к нам» яха кинолекторий. 19.30. «Тиъаь иттара баьннарашта...» яха салаIара сайре.

Н. К. Крупскай цIерагIа ДК. 10.00. Музыкальни кружока отчетни концерт. 11.00. Художественни самодеятельноста концерт. 15.00. «Къона ленинхо» яха берий кинотеатр. «Дуне мел доал халкъо дагакхоаб» яха беседа. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. 17.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий ДК. 10.00. Машар тIемал котбаргба» яха асфальта тIа сурташ дехка конкурс. 11.00. Мультлянде мехкара путешестви. 12.00. «Тха иллеш а гIулакхаш а хьона да, Даьхе!» Художественни самодеятельноста концерт. 13.00. Документальни фильмай демонстраци. 16.00. «Советски композиторий иллеш». Духовой оркестра концерт.

Просвещене болхлой ЦIа. 18.00. Кагирхой салаIара сайре.

«Красный молот» завода ДК. 9.00. Барзкъаш даха а тега а Iомалу. 12.30. «Вай — атенсташ» яха беседа. 13.00. «Космонавт» яха берий кинотеатр. 13.00. «Кружевница» яха кружок. 17.30. «Вайн Октябри» яха кинофестиваль.

Пролетбата цIерагIа ДК. 10.00. Духовой оркестра концерт. 11.00. «Фаьлгий дунен тIа» яхача книга обзор. 12.00. Вокально-инструментальни ансамбла концерт. 14.00. «Теремок» яха киноклуб. 15.00. «Шоана хьамсара харжархой» радиоконцерт. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

«Оргтехника» объединене ДК. 9.00. «Хьамсарча мехка гIоллара путешестви» яха тематически кинохьоккхар. 10.00. Художественни самодеятельноста концерт. 11.00. Мультфильмай демонстраци. 12.00. «Шоана хьамсара харжархой» радиоконцерт. 13.00. Вокально-инструментальни ансамбла концерт.

М. Горьке цIерагIа клуб. 10.00. Игротека. 14.00. «Сийгилг» яха берий кинотеатр. 20.30. Кагирхой салаIара сайре.

КИМ-а цIерагIа клуб. 14.00. «Светлячок» яха берий кинотеатр. 19.00. Къонача харжархошта салаIара сайре.

В. Маяковске цIерагIа клуб. 10.00. «Неш» яха клуб. 16.00. «КIай ладья» яха клуб.

С. Орджоникидзе цIерагIа стадион. Футболах НГIАССР клубий хьалхе яккхар. 18.00. «Темп» — «Вайнах».

«Динамо» стадион. Футболах РСФСР хьалхе яккхар. 18.00. «Динамо» (Грозный) — «Торпедо» (г. Каспийский Калмыкской АССР).

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙИ!

Грозненски мехкдаьтта техникумо подготовительни курсашка хьех шо.

1 июле денз 25 июле кхаччалца деша дIаоттара экзамений программагIа эрсий меттахи математикахи йола занятеш чакхйоахаргья.

Занятеш дIахьу квалифицированни хьехархоша.

Заявленеш кIиранденгара дIанийкхача хIара дийнахьа дIанийю, 9 сахьат даьлча денз 17 сахьат даллалца.

Адрес: К. Цеткина цIерагIа ул. 14/53 ауд. 201.

№№ 2, 3, 5, 6 йолча трамваяща «Дагестанская» яхача остановке кхаччалца ваха веза.

Деша дIаэц

Назрановски совхоз-техникумо 1987/88 дешара шера дешархой хьаэц.

Укхаза кийчбу юкъера квалификаци йола специалисташ:

а) ветеринарни фельдшераш (очни отделене),
б) зоотехникаш (очнии заочнии отделенешка).

Совхоз-техникуме деша дIаоттара экзаменаш яла а ца езаш собеседовани ярца дIаэц 8 — 10 класс образовани йола маIанахи, кхалнахи.

Заочни отделене дIаэц 10 класс образовани йола производстве болх беш бола нах. Цига деша дIаоттара дукхагIа аьттув ба хьайбаш леладеча даькъе болх бечар (скотникий, дояркай, жаIуй, МТФ операторий, иштта кхычар).

Совхоз-техникуме деша отта безам болчар техникума директора цIерагIа заявлени язъю ше хержа специальность белгал а йоакхаш, заявленеца ер документаш хила деза:

1. Образовани хиларах дола документ (подлинник),
2. Медицински справка (086-У формагIа).
3. Диъ сурт (3х4 см).
4. Эскаре гIулакх де ваха декхарийла волчо военни билет е приписной свидетельство (ше хьахьокх).
5. Ваь ха тIайола тешала копи (натариуса печать а латташ) е паспорт.
6. Къахьегама книжка тIара выписка, производственни характеристика (заочни отделене деша оттачар).

ЗАЯВЛЕНЕШ ДIАЭЦ:

8 класс яьккхачаргара — 1987 шера 1 июне денз 31 июле кхаччалца.

10 класс яьккхачаргара — 1 июне денз 15 августе кхаччалца.

Техникуме дIаэц 1987 шера 21 августе денз 25 августе кхаччалца.

Заочни отделене заявленеш дIаэц 1987 шера 2 октябре денз 30 ноябре кхаччалца.

Техникуме дIаэц 1987 шера 21 декабрь денз 25 декабре кхаччалца.

Очни отделене дIанийцараш общежитеца Iалашбу, стипенди юкъарча основанех тел.

Заочникаш сесси йолча хана общежитеца Iалашбу.

Адрес: 366732, НГIАССР г. Назрань, совхоз-техникум.

ТЕЛЕВИДЕНИ

20 ИЮНЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — Iуйранара зарядка. Мультфильм. Ашараш.
7.30 — «Ха».
8.05 — «Игорь Саввович». Телевизионни художественни фильм. 3-гIа сери.
9.15 — Мультфильмаш.
9.45 — «Мехка къонал».
10.20 — «Хьехархои хан». РСФСР хьехархой съезда балхах.
10.50 — «Вреднюга». Мультипликационни фильма премьера.
11.00 — КПСС ЦК Пленума накъадолхаш. «Дизза къамаьл».
12.30 — Г. Гендель. Кончерто Гроссо ля мажор.
12.45 — Сийлахьча Октябра юбилейга. Историен довргдоаца мугIараш. «Саптечун да». Художественни фильм.
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «Массанена а хIаранена а».
15.15 — «Сигала а лаьтта а». Чкалов Валере вахарцара итт шу». Телевизионни документальни фильм.
16.20 — «ДоттагIле». Телевизионни журнал.
16.50 — БаьцовгIай дуне.
17.50 — «Никъ хержар». Телевизионни документальни фильма премьера.
18.50 — «СелаIад» яхача дунен халкъашта юкъерча халкъа творчества телепрограммай фестиваль. Мадагаскара иллеши халхараш.
19.20 — Концертни студе Останкино академикаца Н. М. Амосовца вIашагIкхетар.
21.00 — «Ха».

ШОАТТДЕН САЙРИЙНА

21.40 — «СССР Госконцерта хьагойт».
23.00 — «Кердадараш».
23.10 — «Юха а Юрмале».
23.30 — «Ах бийса ялалехьеи яьлчеи». Информационно-сенъердаме передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.20 — «Мишта салоI вай».
8.55 — Болама кхерамзле.
9.00 — Ритмически гимнастика.
9.30 — «Iуйрийнара почта».
10.00 — «Вай беш».
10.30 — «УнахцIено».
11.15 — Иркутски студе телевидене программа.
12.10 — Телевизионни театро хьех. В. Белов — «Плотника дувцараш». Телевизионни спектакль.
13.30 — Концерт.
14.20 — «Даьхен хьамсара цIераш». Документальни фильм.
14.40 — «Баьццара фургон». Телевизионни художественни фильм. 1, 2-гIа сереш.
17.05 — Сийлахь Октябри вай мохкн (нохчий меттала).
17.15 — «УнахцIенон духьа». Медицински болхлочун Денга» (нохчий меттала).
17.45 — Киножурнал.
17.55 — «УнахцIено» (гIалгIай меттала)
18.25 — «Къонахий». Субтитрашца художественни фильм.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «ЙиIиги ломи». Мультипликационни фильм.
20.20 — Кхоана — хоржамаш. НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара С. Н. Кожуховске къамаьл.
20.30 — Шун дехарца. Пандарчаца Р. Евлоевайца вIашагIкхетар (гIалгIай меттала).
21.00 — «Ха».
21.40 — Доазол дехьарча фильма экран. «Роза» кхо операци». Художественни фильм (Вьетнам).
22.45 — «Кердадараш».
церт.

21 ИЮНЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — Iуйранара зарядка. Мультфильм. Ашараш.
7.30 — «Ха».
8.05 — «Баьццарча паччахьа къайленаш». Iилма - довзийтара фильма премьера.
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.15 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союза!»
11.00 — «Iуйрийнара почта».
11.30 — Телевизионни журнал.
12.00 — «ХIанзарча театра эргалонаши проблемаши». 2-гIа передача.
12.30 — Ашарий киоск.
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — Медицински болхлочун денга. «УнахцIено».
14.45 — Тахан — хоржамий ди.
14.55 — СССР госфильмофонда собранешкара. «Антоша Рыбкин». Художественни фильм.
15.55 — СССР унахцIенон министраца, академикаца Е. И. Чазовца хинна къамаьл.
16.10 — «Новкъост илли». Ерригсоюзни телевизионни конкурс. Красноярскера передача.
17.00 — Тахан — хоржамий ди.
17.10 — «Соло трубы». Документальни фильма премьера.
18.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама.
18.45 — «Хьоца, мохи». Советски илле историцара.
19.30 — Тахан — хоржамий ди.
19.35 — ЦТ экрана тIа духхьашха. «Поездки на старом автомобиле». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.45 — «Наькъашка хьахинна иллеш». Цыганий МостаковгIар ансамбла концерт.
22.10 — Футбольни обозрени.
22.55 — «Кердадараш».
23.05 — «Кабуки» яха театр (Япони).

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.20 — Къулбаседа оагIорахьара иллеш». Якутски композитора З. Степанова кхоллам.
8.45 — Iилма - довзийтара фильм.
9.05 — «Эрсий къамаьл».
9.35 — «Адыгея ашараш». Краснодарера передача.
10.05 — Украински телевидене программа.
11.15 — Дунен художественни культура. «Йижарий». Телевизионни документальни фильм.
12.50 — Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш. Къаман театрий фестиваль.
14.50 — Гушдар — теша хала дар.
15.50 — Хи тIа соалозаш хехка спорт. Ю. А. Гагарина сийна Еррисоюзни яхьаш.
16.35 — Мультипликационни фильмаш: «Сакъердаме карусель», «Зунгата никъ бар», «Великан — Эгоист».
17.05 — Кулгаш хьалувца вай. доттагIий.
17.55 — Физкультура массанена а.
18.05 — Дунен музыкальни культура ганзера. Прокофьев.
19.00 — Футбол. СССР чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Тбилиси). 2-гIа тайм.
19.45 — «Макаренко улицагIара театр».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!» «Вира бакъилг — бешлелаерхо». Мультипликационни фильм.
20.20 — Тахан — хоржамий ди. Спецвыпуск.
20.30 — Хоржамхошта лаьрхIа концерт.
21.00 — «Ха».
21.45 — «Цхьа са мара бац». Телевизионни художественни фильма премьера.
23.00 — «Москве ваха билет». Эстрадни программа.
23.20 — «Кердадараш».

22 ИЮНЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — Iуйрийнара зарядка. Мультфильм. Ашараш.
7.30 — «Ха».
8.05 — Футбольни обозрени.
8.50 «Валерий Чкалов». Художественни фильм.
10.15 — Концерт.
10.45, 16.00, 17.30 — «Кердадараш».
16.15 — «Эрсий къамаьл».
16.45 — Документальни фильм.
17.05 — ДIалонх РСФСР заслуженни артиста Е. Юриста (баян).
17.35 — ХIанзара болхлой дунеи болхлой болами.
18.05 — «Пионерия». Киножурнал.
18.15 — КПСС ЦК Пленума накъадолхаш. «Кердача этапа тIа».
18.45, 22.40 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — ДIалонх РСФСР заслуженни артистнас Э. Москвитинас (арфа).
19.10 — ЦТ экрана тIа духхьашха. «Восхождение». Художественни фильм.
21.40 — «Шоана, ветеранаш». Музыкальни программа.
21.00 — «Ха».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.20 — Концерт.
8.50 — «ГIуланха — ха...» Телевизионни документальни фильма премьера.
9.15 — Поэзи.
9.55 — Итальянски мотт. Iомабу I-гIа шу.
10.25 — «Беррига цхьа са». Телевизионни художественни фильм.
11.40 — «Сабарде, Iа». Мультфильм. 1, 2, 3, 4-гIа выпускаш.
12.20 — «Аз гIулакх ду Советски Союза!».
13.20 — «Партизана бераш». Художественни фильм.
14.40 — «Кердадараш».
14.45 — Воднолыжни спорт. Ю. А. Гагарина сийна Еррисоюзни яхьаш.
16.30 — Дешархошта. К. А. Тимирязевах йола этюд. Документальни фильм.
17.30 — М. ПоливановгIар. «Сакъердаме чан - кIоригаш». Республикански теникий театра спектакль.
18.00 — «Лергйоаца къинал...». Документальни фильм.
18.25 — Доакъара тешшаме кийчо ярах» (нохчий меттала).
18.40 — «Са Даьхен салте».
19.10 — «Нохч - ГIалгIайчен ди».
19.30 — Футбол. СССР чемпионат. «Жальгирис» — «Спартак». 2-гIа тайм.
20.15 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!»
20.30 — Теннис. Англера
21.00 — «Ха».
21.40 — «Утро вечера мудренее». Художественни фильм. трансляци.
22.45 — Теннис. Англера передача.
23.45 — «Кердадараш».

РАДИО

20 ИЮНЬ

7.20 — «Юртара Iуйренаш».
7.35 — 7.40 — Передачай программа.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 — Реклама.
10.15 — «Керда гIуланхаш—вахаре» (нохчий меттала).
10.35 — 10.50 — Ашараш.
11.00 — «Къонал».
11.30 — 12.00 — Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш! «Комиссар». К. Сколова радиоочерк.
12.40 — «Халкъа тIахьожам балха тIа» (нохчий меттала).
13.00 — 13.15 — «Хано хьалхадоах» (гIалгIай меттала).
15.15 — «Илли уллув да». Юртбоахама къахьегамхошта лаьрхIа ашарий программа.
16.00 — «Профсоюзаши вахар».
16.20 — 17.00 — Концерт.
18.20 — 19.00 — «Ашарий почта».

УКВ

19.00 — Илли оал Усманов Имрана.
19.34 — Лирически илле концерт.

21 ИЮНЬ

7.15 — Республикански газетий обзор. Передачай программа.
7.30 — 7.40 — «Демократи балха тIа».
8.25 — 9.00 — «Шоана дукхаеза ашараш».
11.20 — 12.00 — Хоржамхошта лаьрхIа концерт.
16.00 — «Школьни глобус».
16.30 — 17.00 — «Къона тIехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Кердача хоамий» спецвыпуск (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).
18.30 — 19.00 — «Иллеца доттагIал долчарна». Концерт.

УКВ

19.00 — Магомедов Султана даьха иллеш.
19.25 — «Вальсагара вальсага». Концерт.

22 ИЮНЬ

7.20 — «Бригадир А. Лолохоев». Очерк (гIалгIай меттала).
7.35—7.40 — Передачай программа.
8.15 — «Дезала социальни сурт-сибат».
8.25—9.00 — Iуйрийнара концерт.
9.15 — «Хьалхалаттараш». Корреспонденци (гIалгIай меттала).
9.30 — «Тха выступленей лерагIа».
9.45—10.00 — «Фронтовикашта дагалаттараш» (нохчий меттала).
15.15—15.45 — «Кагирхойн хан» (нохчий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Микрофона хьалхашка я Нохч-ГIалгIай радиои телевиденеи инструментальни ансамбли цун солисташ.
16.25 — Ш. Арсанукаев. «Кхела такаш». Повеста оагIонаш (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
16.40—17.00 — Ашараш.
18.30—18.40 — Хоамаш.

УКВ

19.00 — «СалоIа минуташ». Литературно - музыкальни композици.
19.20 — «Зама» яхача ансамбла концерт.

Хоттамаш

Тахан республике гIоллен Грознеи хувцалуш кхоаллонаш а йолаш, догIа а делхаш. малхбузехьара секунда 2—8 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике 23—28, Грозне 25—27 градус йIовхал а йолаш ха хила мег.

Кхоанен ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, цхьацанахьа наг-нагахьа догIа а делхаш. из ди къувкъаш делха а мег, бе-беча оагIонашкахьара 3—7 метр сиха мух а болаш, фегара температура бийсашка 13—18, деношка 24—29 градус йIовхал а йолаш ха латта тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни дахаран — 2-80-12, 2-54-04; промышленностан а транспортан — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-54, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84, 2-90-66; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

СФ02293. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2303.